

॥ श्री स्वामीनारायण सत्यं ॥

शिक्षापत्रीना अर्थ.

प्रार्थनामाला, वचनमृत विमरे

छपावी प्रसिद्ध करनार.

मगनलाल वनमाळीदास

लीमडाचोक-सुरत.

सुरत लीमडाचोकमा भावेला

" देशी मित्र " प्रेसमा

मगनलाल वनमाळीदासे आपी.

सालीके सर्व हक स्वाधीन राख्या छे.

चैत्री पुनेस १९०७

सने १९२१

७७८८

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈ-સંગ્રહ

૮૨૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરામિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૭૫૫

વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ શિ.કુ.પરીન, ૨૫૮

વિષય ૫/૨૨૪૪ : ૨૦

શિક્ષાપત્રીના અર્થ.

॥ શ્રી સહજાનંદ સ્વામીને નમઃ ॥

યામેયસ્યસ્થિતારાધાશ્રીશ્ચયરશ્ચસ્તિવક્ષસિ ॥

વૃંદાવનવિહારંતંશ્રીકરુનંદુદિચિત્તયે ॥ ૧ ॥

શ્રી સહજાનંદ સ્વામી જે તે પોતાના સત્સંગી પ્રત્યે શિક્ષાપત્રીને લીખતા થકા પ્રથમ પોતાના ઇષ્ટદેવ જે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન તેનું ધ્યાનરૂપ મંગળાચરણ કરે છે.

હું જે તે મારા હૃદયને વિશે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનું ધ્યાન કરું છું. ॥ તે શ્રી કૃષ્ણ દેવા છે તેા જેના ડાખા પડખાને વિશે રાધીકાજી રહ્યાં છે. ॥ ને જેના વક્ષસ્થળને વિશે લક્ષ્મીજી રહ્યાં છે ॥ ને વૃંદાવનને વિશે વિહારના કરનારા છે. ॥ ૧ ॥

લિલાભિસહજાનંદઃ સ્વામીસર્વાન્નિજાશ્રિતાન૥

જાનાદેશેસ્થિતાન્શિક્ષાપત્રીંદૃષ્ટાલયસ્થિતઃ॥ ૨ ॥

અને વડતાલ ગામને વિશે રહ્યાં એવા
સહજાનંદ સ્વામી જે અમે જે તે
નાના પ્રકારના જે સર્વે દેશ તેમને વિષે રહ્યાં
એવા જે અમારા આશ્રિત સર્વે સત્સંગી તે
અત્યે શિક્ષા પત્રિને લીખીયે છધયે. ॥ ૨ ॥

શ્રી ધર્મે દેવ થકી છે જન્મ જેમનો એવા
જે અમારા લાઇ રામપ્રતાપજી તથા
ધરંધારામજી તેમના પુત્ર જે અયોધ્યાપ્રસાદ
નામે ને રઘુવીર નામે જેને અમે અમારા દત્ત
પુત્ર કરીને સર્વ સત્સંગીના આચાર્યપણાને
વિષે સ્થાપન કર્યાં છે ॥ ૩ ॥

તથા અમારે આશ્રિત એવા જે મુકુંદાનંદ
આદિક નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી તથા અમારે આશ્રિત
જે મયારામભટ્ટ આદિક ગૃહસ્થ સત્સંગી ॥૪॥

તથા અમારે આશ્રીત જે સુવાસની ને
વીધવા એવી સર્વે ખાધયુ તથા મુક્તાનંદ
આદીક જે સર્વે સાધુ ॥ ૫ ॥

એ સર્વે તેમણે પોતાના ધર્મની રક્ષાના
કરનારાને શાસ્ત્રને વીધે પ્રમાણ રૂપ
શ્રીમન્નારાયણની સ્મૃતીએ સહીત એવા જે
અમારા રૂઢા આશીરવાદ તે વાંચવા. ॥૬॥

અને આ શીક્ષાપત્રી લખ્યાનું જે કારણ
છે તે સર્વ તેમણે એકાગ્ર મને કરીને ધારવું ॥
અને આ શીક્ષાપત્રી જે અમે લખી છે તે
સર્વેના જીવને હીતની કરનારી છે. ॥ ૭ ॥

અને શ્રીમદ્ ભાગવત પુરાણ આદીક જે
સત શાસ્ત્ર તેમણે જીવના કલ્યાણને અર્થે
પ્રતિપાદન કર્યા એવા જે અહીંસા આદીક
સદાચાર તેમને જે મનુષ્ય પાળે છે તે મનુષ્ય
જે તે આ લોકને વિષે ને પરલોકને વિષે
માહા સુખીઆ થાય છે. ॥ ૮ ॥

અને તે સદાચારનું ઉલંઘન કરીને જે મનુષ્ય પોતાના મનમાં આવે તેમ વર્તે છે તે તો કુબુદ્ધીવાળા છે ॥ ને આ લોક પરલોકને વિશે નિશ્ચે મોટા કષ્ટનેજ પામે છે. ॥ ૯ ॥

તે માટે અમારા શીષ્ય એવા જે તમે સર્વે તેમણે તો પ્રીતીએ કરીને આ શીક્ષાપત્રીને અનુસરીનેજ નીરંતર સાવધાનપણે વરતવું. પણ આ શીક્ષાપત્રીનું ઉલંઘન કરીને વરતવું નહીં. ॥ ૧૦ ॥

હવે તે વર્ત્યાની રીત કહીયે છયે ॥ જે અમારા જે સત્સંગી તેમણે કોઈ જીવ પ્રાણી માત્રની પણ હોંસા ન કરવી ॥ અને જાણીને તો બીણાં એવા જે જી, માંકડ, ચાંચડ આદીક જીવ તેમની પણ હોંસા ક્યારે ન કરવી ૧૧

અને દેવતાને પીતુ તેના યજ્ઞને અર્થે પણ બકરાં, મૃગલાં, શશલાં, માછલાં આદીક કોઈ જીવની હોંસા ન કરવી કેમ જે અહોંસા છે

તેજ મોટો ધર્મ છે એમ સર્વે શાસ્ત્રમાં કહ્યો છે. ૧૨

અને સ્ત્રી, ધન ને રાજ્ય તેની પ્રાપ્તિને
અર્થે પણ કોઈ મનુષ્યની હોંસા તો કોઈ
પ્રકારે ક્યારેય પણ નજ કરવી. ૧૩

અને આત્મઘાત તો તીર્થને વિષે પણ ન
કરવો ને ક્રોધે કરીને ન કરવો. અને ક્યારેક
કોઈ અયોગ્ય આચરણ થૈ જાય તે થકી
મુઝાઈને પણ આત્મઘાત ન કરવો. અને ઝેર
ખાઈને તથા ગળે ટુપો ખાઈને તથા કુવે
પડીને તથા પર્વત ઉપરથી પડીને ઇત્યાદીક
કોઈ રીતે આત્મઘાત ન કરવો. ॥ ૧૪ ॥

અને જે માંસ છે તેતો યજ્ઞનું શેષ હોય
તોપણ આપતકાળમાં પણ ક્યારેય ન ખાવું. ॥
અને ત્રણ પ્રકારની સુરા ને અગીઆર
પ્રકારનું મદ્ય તે દેવતાનું નૈવેદ્ય હોય તોપણ
ન પીવું. ॥ ૧૫ ॥

અને ક્યારેક પોતા વતે કાંઈક અયોગ્ય

આચરણ થૈ ગયું હોય ॥ અથવા કોઈ બીજા
 વતે અયોગ્ય આચરણ થઈ ગયું હોય તો
 શસ્ત્રાદીકે કરીને પોતાના અંગનું તથા
 બીજાના અંગનું છેદન ન કરવું ॥ અથવા
 કોઈ કરીને પણ પોતાના અંગનું તથા
 બીજાના અંગનું છેદન ન કરવું. ॥ ૧૬ ॥

અને ધર્મ કરવાને અરથે પણ અમારા
 સત્સંગી કોઈને ઓરતું કર્મ ન કરવું. ॥ અને
 ધણીયાતું જે કાષ્ટ પુષ્પાદીકે વસ્તુ તે તેના
 ધણીની આજ્ઞા વીના ન લેવું. ॥ ૧૭ ॥

અને અમારા આશ્રીત જે પુરુષ તથા
 સ્ત્રીયું તેમણે વ્યભીચાર ન કરવો ॥ અને
 જુગટા આદીક જે વ્યસન તેનો ત્યાગ કરવો ॥
 અને લાંબા, મક્કર, માળમ, ગાંભે એ આદીક
 જે કેપ્પ કરનારા વસ્તુ તે ખાવા પણ નહીં
 ને પીવા પણ નહીં. ॥ ૧૮ ॥

અને જેના હાથનું રાંધેલું અન્ન તથા જેના

પાત્રનું જળ તે અપતું ન હોય તેણે રાધેલ-
અન્ન તથા તેના પાત્રનું જળ તે શ્રી કૃષ્ણ
ભગવાનની પ્રસાદી અને ચરણામૃતના મહાત્મે
કરીને પણ જગન્નાથપુરી વિના અન્ય સ્થાનકને
વિષે શૃંંગાર ન કરવું ને જગન્નાથપુરીને વિષે
જગન્નાથજીનો પ્રસાદ લેવાય તેનો દોષ નહીં. ૧૯

અને પોતાના સ્વાર્થની સીદ્ધીને અરથે પણ
કોઈને વિષે મિથ્યા અપવાદ આરોપણ ન કરવો
અને કોઈને ગાળ તેા ક્યારેય ન દેવી ૨૦

અને દેવતા, તીર્થ, બ્રાહ્મણ, પતીવ્રતા,
સાધુ ને દેહ એગની નીંદા ક્યારેય ન કરવી
ને ન સાંભળવી. ॥ ૨૧ ॥

અને જે દેવતાને સુરા માંસનું નૈવેદ્ય
થતું હોય અને વળી જે દેવતાની આગળ
ખંડરાં આદીક જીવની હોંસા થતી હોય તે
દેવતાનું નૈવેદ્ય ન ખાવું. ॥ ૨૨ ॥

અને માર્ગને વિષે ચાલતે શીવાલયાદીક જે

દેવ મંદીર આવે તેને જોઈને તેને નમસ્કાર
કરવો અને આદર થકી તે દેવનું દર્શન કરવું. ૨૩

અને પોત પોતાના વર્ણાશ્રમનો જે ધર્મ
તે કોઈ સત્સંગીને ત્યાગ ન કરવો ॥ અને
પરધર્મનું આચરણ ન કરવું ॥ તથા પાપાંડ
ધર્મનું આચરણ ન કરવું ॥ તથા કલ્પીત
ધર્મનું આચરણ ન કરવું. ॥ ૨૪ ॥

અને જેના વચનને સાંભળવે કરીને શ્રી
કૃષ્ણ ભગવાનની ભક્તીને પોતાનો ધર્મ એ
જે થકી પડી જવાય તેના મુખ થકી
ભગવાનની કથા વાર્તા ન સાંભળવી. ॥૨૫॥

અને જે સત્ય વચન બોલવે કરીને
પોતાને દ્રોહ થાય તથા પારકો દ્રોહ થાય
એવું જે સત્ય વચન તે ક્યારેય ન બોલવું ॥
અને જે કૃતઘ્ની હોય તેના સંગનો ત્યાગ
કરવો ॥ અને વ્યવહાર કારજને વીધે કોઈની
હાંથ ન લેવી. ॥ ૨૬ ॥

અને ચોર, પાપી, વ્યસની, પાખંડી, કામી
તથા કીમીયા આદીક ક્રીયાયે કરીને જનનો
ઠગનારો એ છ પ્રકારનાં જે મનુષ્ય તેમનો
સંગ ન કરવો. ૨૭

અને જે મનુષ્ય ભક્તીનું અથવા જ્ઞાનનું
આલંબન કરીને સ્ત્રી દ્રવ્ય રસાસ્વાદ તેને
વીષે લોભુપ થકા પાપને વીષે પ્રવરતતા હોય
તે મનુષ્યનો સમાગમ ન કરવો. ॥ ૨૮ ॥

અને જે શાસ્ત્ર વીષે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને
તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના જે વારાહાદીક
અવતાર તેમનું યુક્તીએ કરી ખંડન કર્યું
હોય એવા જે શાસ્ત્ર ક્યારેય ન માનવાને
ન સાંભળવાં. ॥ ૨૯ ॥

અંન ગાળ્યા વીનાનું જે જળ તથા દુધ
તે ન પીવું ॥ અને જે જળને વીષે ઝીણા
જીવ ઘણાક હોય તે જળે કરીને સ્નાનાદીક
ક્રીયા ન કરવી. ॥ ૩૦ ॥

અને જે ઔષધ દારૂ તથા માંસ તેણે
જુકત હોય તે ક્યારેય ન ખાવું. અને વળી
જે વૈદના આચરણને જાણતા ન હોઈયે તે
વૈદ આખું જે ઔષધ તે પણ ક્યારેય ન
ખાવું. ॥ ૩૧ ॥

અને લોકને શાસ્ત્ર તેમણે મળમુત્ર કરવાને
અર્થે પરજ્યાં એવાં જે સ્થાનક જે જીરણ
દેવાલય તથા નદી તળાવના આરા તથા
માર્ગ તથા વાવેલું ખેતર તથા વૃક્ષની છાંયા
તથા ફુલવાડી ખગીચા એ આદીક જે સ્થાનક
તેમને વીષે ક્યારેય પણ મલ મુત્ર ન કરવું
તથા થુકવું પણ નહીં. ॥ ૩૨ ॥

અને ચોર માર્ગે કરીને પેસવું નહીં ને
નીશરવું નહીં ॥ અને જે સ્થાનક ધણીયાતું
હોય તે સ્થાનકને વીષે તેના ધણીને પુછ્યા
વીના ઉતારો ન કરવો. ॥ ૩૩ ॥

અને અમારા સતસંગી જે પુરૂષ માત્ર તેમણે

ખાઈ માણસના મુખથકી જ્ઞાન વારતા ન
સાંભળવી ॥ અને સ્ત્રીયું સાથે વીવાદ ન
કરવો ॥ તથા રાજ સંઘાથે તથા રાજના
માણસ સંઘાથે વીવાદ ન કરવો. ॥ ૩૪ ॥

અને ગુરૂનો અપમાન ન કરવો તથા જે
અતીશે શ્રેષ્ઠ મનુષ્ય હોય તથા જે લોકને
વીધે પ્રતાપીત મનુષ્ય હોય તથા જે વીઘાવાન
મનુષ્ય હોય તથા જે રક્ષધારી મનુષ્ય હોય
તે સરવેનો અપમાન ન કરવો. ॥ ૩૫ ॥

અને વીચાર્યા વીનાનું તત્કાળ કોઈ કારજ
નકરવું ॥ અને ધર્મ સંબંધી જે કારજ તે
તો તત્કાળ કરવું અને પોતે જે વીઘા ભણ્યા
હોઈયે તે બીજને ભણાવવી અને નીત્ય
પ્રત્યે સાધુનો સમાગમ કરવો. ॥ ૩૬ ॥

અને ગુરૂ દેવ ને રાજ એ ત્રણના દર્શનને
અર્થે જ્યારે જવું ત્યારે હાથે હાથે ન જવું ॥
અને કોઈનો વીશ્વાસઘાત ન કરવો ॥

અને પોતાને મુખે કરીને પોતાનાં વખાણુ ન
કરવાં અને જે વસ્ત્ર પેરે થકે પણ પોતાનું
અંગ દેખાય ॥ એવું જે ભુંડું વસ્ત્ર તે
અમારા સત્સંગી તેમણે ન પેરવું ॥ ૩૮ ॥

અને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની જે ભક્તી તે
ધર્મે રહિત એવી કોઈ પ્રકારે ન કરવી ॥
અને અજ્ઞાની એવા જે મનુષ્ય તેમની નોંદાના
ભય થકી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની સેવાનો
ત્યાગ કરવોજ નહીં ॥ ૩૯ ॥

અને ઉછવના દીવસને વીધે તથા નીત્ય
પ્રત્યે શ્રી કૃષ્ણના મંદિરમાં આવ્યા એવા જે
સત્સંગી પુરૂષ તેમણે તે મંદિરને વિષે સ્ત્રીયુંનો
સ્પર્શ ન કરવો ॥ તથા સ્ત્રીયું તેમણે પુરૂષોનો
સ્પર્શ ન કરવો ॥ અને મંદીરમાંથી નીસર્યા
પછી પોતપોતાની રીતે વરતવું. ॥ ૪૦ ॥

અને ધર્મેવંશી ગુરૂ થકી શ્રી કૃષ્ણની દીક્ષાને
પામ્યા એવા જે બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય ને વૈશ્ય

એ ત્રણ વર્ણના અમારા સત્સંગી તેમણે
કંઠને વિષે તુળસીની ખેવડી માળા નીત્ય
ધારવી ॥ અને લલાટ હૃદય ને બે હાથ એ
ચાર ઠેકાણે ઉદ્ધર્વપુંદ્ર તીલક કરવું ॥૪૧॥

અને તે તીલક જે તે ગોપીચંદને કરીને
કરવું ॥ અથવા ભગવાનની પૂજા કરતાં બાકી
રહ્યું જે કેશર કુંકુમાદીકે યુક્ત જે એવું
પ્રસાદી ચંદન તેણે કરી તીલક કરવું. ૪૨

અને તે તીલકના મધ્યને વિષેજ ગોળ એવા
જે ચાંદલો તે જે તે ગોપીચંદને કરીને કરવો
અથવા પ્રસાદી ચંદને કરીને કરવો અથવા
રાધીકાજીને લક્ષ્મીજી એમનું પ્રસાદી એવું
જે કુંકુમ તેણે કરીને તે ચાંદલો કરવો. ॥૪૩॥

અને પોતાના ધર્મને વિષે રહ્યા ને શ્રી
કૃષ્ણના ભક્ત એવા જે સતસુદ્ર તેમણે તે
તુલસીની માળા ને ઉદ્ધર્વ પુંદ્ર તીલક બ્રાહ્મણ,
ક્ષત્રીય ને વૈશ્યની પેઠે ધારવા ॥૪૪॥

અને તે સતસુદ્ર થઈ ખીજ જે જાતીએ
કરીને ઉતરતા એવા લક્ષ્મણ તેમણે તો
અંદનાદીક કાષ્ટકની જે બેવડી માળા તે
જગવાનની પ્રસાદી કરાવીને કંઠને વિષે
ધારવી ॥ અને લલાટને વિષે ઢેવળ આંદલો
કરવો પણ તીલક ન કરવું. ॥૪૫॥

અને જે બ્રાહ્મણાદીકને ત્રીપુદ્ર જે આડું
તીલક કરવું ॥ તથા રૂદ્રાક્ષની માળા ધારવી ॥
એ બે વાનાં પોતાની કુળ પરંપરાએ કરીને
આલ્યાં આલ્યાં હોય ॥ ને તે બ્રાહ્મણાદીક
અમારા આશ્રીત થયા હોય તોપણ તેમણે તે
ત્રીપુદ્ર રૂદ્રાક્ષનો કયારેય પણ ત્યાગ ન કરવો ૪૬

અને નારાયણ ને શીવજી એ બેનું
એકાત્મપણું જાણવું ॥ કેમ જે વેદને વિષે એ
બેનું બ્રહ્મરૂપે કરીને પ્રતીપાદન કર્યું છે. ૪૭

અને અમારા આશ્રીત જે મનુષ્ય તેમણે
સાચે કહ્યો જે આપદ્ધ ધર્મ તે અદ્વપકાળને વિષે

મુખ્યપણે કરીને ક્યારેય ત્રહણ ન કરતો. ૪૯

અને અમારા સત્સંગી તેમણે નીત્યે સૂર્ય
ઉગ્યાથી પ્રથમ જાગવું ને શ્રી કૃષ્ણ
ભગવાનનું સ્મરણ કરીને પછી શૈવ વીધી
કરવા જવું. ॥ ૪૯ ॥

અને પછી એક સ્થાનકને વિષે ખેતીને
દાતણ કરવું ॥ અને પવીત્ર જળે કરીને સ્નાન
કરીને પછી ઘોડેલું વસ્ત્ર એક પેરનું ને એક
ઓઢવું. ॥ ૫૦ ॥

અને તેવાર પછી પવીત્ર પૃથ્વીને વિષે
પાથરયું ને શુદ્ધ ને ઠાઠ ખીજ આસનને
અડયું ન હોય ને જે ઉપર સારી પેઠે ખેસાય
એવું જે આસન તેને વીધે પૂર્વ મુખે અથવા
ઉત્તર મુખે ખેતીને આચમન કરવું. ॥ ૫૧ ॥

અને પછી સત્સંગી પુરૂષ માત્રને ચાંદલે
સહીત ઉદ્ધર્વ પુદ્ર તીલક કરવું ॥ અને સુવાસની
જે સ્ત્રીઓ તેમણે તો ખોતાના બાલને વિષે

કુંકુમનો ચાંદલો કરવો. ॥ ૫૨ ॥

અને વીધવા સ્ત્રી માત્રને તો પોતાના ભાલને વિષે તીલક ન કરવું ને ચાંદલો પણ ન કરવો ॥ અને તે પછી સર્વે જે અમારા સત્સંગી તેમણે મને કરીને કલપ્યાં જે ચંદન પુષ્પાદીક ઉપચાર તેમણે કરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની માનસી પુજા કરવી. ॥ ૫૩ ॥

અને પછી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની જે ચીત્ર પ્રતિમાં તેનું આદરથકી દર્શન કરી નમસ્કાર કરીને પછી પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે શ્રી કૃષ્ણનો જે અષ્ટાક્ષર મંત્ર તેનો જપ કરીને તે પછી પોતાનું વ્યવહારીક કામકાજ કરવું. ॥ ૫૪ ॥

અને જે અમારાં સત્સંગીમાં અંબરીષ રાજની પેઠે આત્મ નીવેદી એવા ઉત્તમ ભક્ત હોય તેમણે પણ પ્રથમ કહ્યું તેવી રીતે અનુક્રમે કરીને માનસી પુજા પરજાંત સર્વ ક્રીયા કરવી. ॥ ૫૫ ॥

અને તે જે આત્મ નીવેદી ભક્ત તેમણે
 પાપાણુની અથવા ધાતુની જે શ્રી કૃષ્ણ
 ભગવાનની પ્રતીમા અથવા શાસ્ત્રાંમ તેની
 જે પુજા તે દેશકાળને અનુસરીને પોતાના
 સામર્થ્ય પ્રમાણે પ્રાપ્ત થયાં જે ચંદન પુષ્પ
 ફળાદીક વસ્તુ તેણે કરીને કરવી ॥ અને
 પછી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનો જે અષ્ટાક્ષર
 મંત્ર તેનો જપ કરવો ॥ ૫૬ ॥

અને પછી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના જે સ્તોત્ર
 અથવા ગ્રંથ તેનો જે પાઠ તે પોતાના સામર્થ્ય
 પ્રમાણે કરવો ॥ અને જે સંસ્કૃત ભણ્યા
 ન હોય તેમણે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનું નામ
 કીર્તન કરવું. ॥ ૫૭ ॥

અને તે પછી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને નૈવેદ્ય
 કરીને પછી તે પ્રસાદી એવું જે અન્ન તે
 જમવું ॥ અને તે આત્મનીવેદી વૈષ્ણવ તેમણે
 સર્વ કાળને વીધે પ્રીતીએ કરીને શ્રી કૃષ્ણ

ભગવાનની સેવા પરાયણ થાવું. ॥૫૮॥

અને નીર્ગુણ કેતાં મથિના જે સત્વાદીક
ત્રણ ગુણ તેણે રહીત એવા જે શ્રી કૃષ્ણ
ભગવાન તેના સંબંધ થકી તે આત્મનીવેદી
લક્ષ્મી જે સર્વે કીયા તે નીરગુણ થાય છે
તે હેતુ માટે તે આત્મનીવેદી લક્ષ્મી જે તે
નીરગુણ કહ્યા છે. ॥ ૫૯ ॥

અને એ જે આત્મનીવેદી લક્ષ્મી તેમણે
શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને અર્પણ કર્યા વીનાનું
જળ પણ કયારેય ન પીવું ॥ અને પત્ર ફંદ
પ્રજાદીક વસ્તુ તે પણ શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને
અર્પણ કર્યા વીનાનું નજ ખાવું, ॥ ૬૦ ॥

અને વળી સર્વે જે અમારા સત્સંગી
તેમણે વૃદ્ધપણ થકી અથવા કોઈ મોટા
આપત્તકાળે કરીને અસમર્થપણું થઈ ગયે
સતે પોતાને સેવ્યાનું જે શ્રી કૃષ્ણનું સ્વરૂપ
તે ખીજા લક્ષ્મીને આપીને પોતે પોતાના

સામર્થ્ય પ્રમાણે વરતવું. ॥ ૬૧ ॥

અને જે શ્રી કૃષ્ણનું સ્વરૂપ પોતાને સેવવાને
અર્થે ધર્મ વંશના જે આચાર્ય તેમણેજ
આપ્યું હોય અથવા તે આચાર્યે જે સ્વરૂપની
પ્રતીષ્ઠા કરી હોય તે સ્વરૂપનેજ શેવવું.
અને તે વીના ખીજું જે શ્રી કૃષ્ણનું સ્વરૂપ
તે તો નમસ્કાર કરવા જોગ્ય છે પણ શેવવા
જોગ્ય નથી. ॥ ૬૨ ॥

અને અમારા જે સર્વે સત્સંગી તેમણે
નીત્ય પ્રત્યે સાયંદાળે ભગવાનના મંદીર પ્રત્યે
જવું અને તે મંદીરને વિષે શ્રી રાધીકાજીના
પત્ની એવા જે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તેના
નામનું હૃદયસ્વરે કીર્તન કરવું. ॥ ૬૩ ॥

અને તે શ્રી કૃષ્ણની જે કથા વાંચતા જે
પરમ આદર થકી કરવી ને સાંભળવી ॥ અને
હૃદયને હીવસે વાગ્યંત્રે સહીત શ્રી કૃષ્ણના
કીર્તન કરવાં. ॥ ૬૪ ॥

અને અમારા આશ્રીત જે સર્વે સત્સંગી
તેમણે જે પ્રકારે પૂર્વ કહ્યું એ પ્રકારેજ નિત્ય
પ્રત્યે કરવું ॥ અને સંસ્કૃત ને પ્રાકૃત એવા
જે સત ગ્રંથ તેમનો અભ્યાસ પણ પોતાની
બુદ્ધિને અનુસારે કરવો ॥ ૬૫ ॥

અને જે મનુષ્ય જેવા ગુણે કરીને જુગત
હોય તે મનુષ્યને તેવા કારજને વિષે
વીચારીનેજ પ્રેરવું પણ જે કારજને વિષે જે યોગ્ય
ન હોય તે કારજને વિષે તેને ક્યારેય ન પ્રેરવું

અને પોતાના જે સેવક હોય તે સર્વની
પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે અત્ર વચ્ચાદીકે કરીને
જથાભેગ્ય સંભાવનાં નીરંતર રાખવી.

અને જે પુરૂષ જેવા ગુણવાળો હોય તે
પુરૂષને તેવા વચને કરી દેશકાળાનુસારે
જથાભેગ્ય બોલાવવો પણ એથી બીજી રીતે
ન બોલાવવો. ॥ ૬૮ ॥

અને વીનયે કરીને જીકૃત એવા જે
અમારા આશ્રીત સત્સંગી તેમણે ગુરુ, રાજા,
અતીવૃદ્ધ, ત્યાગી, વીદ્વાન ને તપસ્વી એ છ
જણા આવે ત્યારે સન્મુખ હિઠવું તથા આસન
આપવું તથા મધુર વચને યોજાવવું
ઈત્યાદીક ક્રીયાએ કરીને એમનું સનમાન
કરવું. ॥ ૬૯ ॥

અને ગુરુ, દેવ ને રાજા એમને સમીપે
તથા સંભાને વીધે પગ ઉપર પગ ચડાવીને
ન બેસવું ॥ તથા વસ્ત્રે કરીને ઢીંચણુને
ખાંધીને ન બેસવું. ॥ ૭૦ ॥

અને અમારા આશ્રીત જે સર્વે સત્સંગી
તેમણે પોતાના આચાર્ય સંઘાથે ક્યારેય
વીવાહ ન કરવો ॥ અને પોતાના સામર્થ્ય
પ્રમાણે અન્ન, ધન, વસ્ત્રાદીકે કરીને તે
પોતાના આચાર્યને પુજવા. ॥ ૭૧ ॥

અને હમારા જે આશ્રીત જન તેમણે

પોતાના આચાર્યને આવતા સાંભળીને આદરથી
તત્કાળ સન્મુખ જવું ॥ અને તે આચાર્ય
પોતાના ગામથી પાછા પધારે ત્યારે ગામની
ભાગોળ સુધી વળાવવા જવું. ॥ ૭૨ ॥

અને ઘણુંક છે કળ જેને વીધે એવું પણ
જે કર્મ તે જે તે બે ધર્મે રહીત હોય તો
તેનું આચરણ નજ કરવું ॥ કેમજે ધર્મ છે
તેજ સર્વ પુરૂષાર્થનો આપનાસે છે માટે
કોઈક કળના લોભે કરીને ધર્મનો ત્યાગ ન
કરવો ॥ ૭૩ ॥

અને પૂર્વે થયા જે મોટા પુરૂષ તેમણે પણ
બે ક્યારેક અધર્માચરણ કર્યું હોય તો તેનું
ગ્રહણ ન કરવું ॥ અને તેમણે જે ધર્માચરણ
કર્યું હોય તેનું તો ગ્રહણ કરવું. ॥ ૭૪ ॥

અને કોઈની પણ જે ગુણ વાર્તા તે તો કોઈ
ઠેકાણે પણ પ્રકાશ કરવીજ નહીં ॥ અને જે
જીવનું જેવી રીતે સન્માન કરવું ઘટતું હોય

તેનું તેવી રીતે સનમાન કરવું પણ સમદષ્ટીએ
કરીને એ મરજદાનું ઉલ્લંઘન કરવું નહીં ૭૫

અને અમારા જે સર્વે સત્સંગી તેમણે
આતુર્ભાસને વિષે વિશેષ નીયમ ધારવો ને જે
મનુષ્ય અસમર્થ હોય તેમણે તો એક શ્રાવણ
માસને વીષે વિશેષ નીયમ ધારવો. ૥૭૬૥

અને તે વીષે વિશેષ નીયમ તે કીયા તો
ભગવાનની કથાનું શ્રવણ કરવું ॥ તથા કથા
વાંચવી ॥ તથા ભગવાનના ગુણનું કીર્તન કરવું ॥
તથા પંચામૃત્ય સ્નાને કરીને ભગવાનની
મહા પુજા કરવી ॥ તથા ભગવાનના મંત્રનો
જપ કરવો ॥ તથા સ્તોત્રનો પાઠ કરવો ॥
તથા ભગવાનને પ્રદક્ષીણાઓ કરવી ॥૭૭૥

તથા ભગવાનને સાષ્ટાંગ નમસ્કાર કરવો ॥
એ જે આઠ પ્રકારના નીયમ તે અમે ઉત્તમ
માન્યા છે તે માટે એ નીયમમાંથી કોઈક
એક નીયમ જે તે ચોમાસાને વિષે વિશેષ

પણે ભકતીએ કરીને ધારવો. ॥ ૭૮ ॥

અને સર્વે જે એકાદશીયું તેમનું વ્રત જે તે આદરથકી કરવું ॥ તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના જે જન્માષ્ટમી આદીક જન્મ દીવસે તેમનું વ્રત જે તે આદરથકી કરવું ॥ તથા શીવરાત્રીનું વ્રત જે તે આદરથકી કરવું ॥ અને તે વ્રતના દીવસને વિષે મોટા ઉછવ કરવા ॥ ૭૯ ॥

અને જે દીવસે વૃતનો ઉપવાસ કર્યો હોય તે દીવસે અતીશે જતને કરીને દીવસની નોંદ્રાનો ત્યાગ કરવો ॥ કેમજે જેમ મૈથુને કરીને મનુષ્યના ઉપવાસનો નાશ થાય છે તેમજ દીવસની નોંદ્રાયે કરીને મનુષ્યના ઉપવાસનો નાશ થઈ જાય છે ॥ ૮૦ ॥

અને સર્વ વૈષ્ણવના રાજા એવા જે શ્રી વલ્લભાચાર્ય તેમના પુત્ર જે શ્રી વીઠ્ઠલનાથજી તે જે તે વ્રતને ઉછવના નિર્ણયને કર્તા હતા. ૮૧

અને તે વીઠ્ઠલનાથજીએ કર્યો જે નીર્ણય

તેનેજ અનુસરીને સર્વે વ્રત ને ઉછવ કરવા ॥
અને તે વીઠ્ઠલનાથજીએ કહી જે શ્રી કૃષ્ણની
સેવા રીતી તેનું શ્રદ્ધા કરવું. ॥ ૮૨ ॥

અને સર્વે જે અમારા આશ્રિત તેમણે
દ્વારીકા આદીક જે તીર્થ તેની જગ્યા જે તે
પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે જથાવીધીએ કરીને
કરવી ॥ અને વળી પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે
દીન જનને વીધે દયાવાન થવું. ॥ ૮૩ ॥

અને અમારા જે આશ્રિત તેમણે વીજળુ,
શીવ, ગણુપતી, પાર્વતી ને સૂર્ય એ પાંચ
દેવ જે તે પૂજ્યપણે કરીને માનવા ॥ ૮૪ ॥

અને જે ક્યારેક ભુત ગ્રેતાદીકનો ઉપદ્રવ
થાય ત્યારે તો નારાયણ કવચનો જપ કરવો
અથવા હનુમાનના મંત્રનો જપ કરવો પણ
એ વીના બીજા કોઈ ક્ષુદ્ર દેવના સ્તોત્ર
મંત્રનો જપ ન કરવો. ॥ ૮૫ ॥

અને સૂર્યનું ને ચંદ્રમાનુ શ્રદ્ધા થએ સર્વે

અમારા જે સર્વે સત્સંગી તેમણે ખીજી સર્વે
કીયાનો તત્કાળ ત્યાગ કરીને પવીત્ર થઈને
શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનના મંત્રનો જપ કરવો. ૮૬

અને તે ગ્રહણ મુકાઈ રહ્યા પછી વસ્ત્રે
સહીત સ્નાન કરીને જે અમારા ગ્રહસ્થ
સત્સંગી હોય તેમણે પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે
દાન કરવું ॥ ને જે ત્યાગી હોય તેમણે
ભગવાનની પૂજા કરવી. ॥ ૮૭ ॥

અને અમારા સત્સંગી એવા જે ચારે
વર્ણના મનુષ્ય તેમણે જન્મનું સૂતક તથા
મરણનું સૂતક તે પોતપોતાના સંબંધને
અનુસારે કરીને યથા શાસ્ત્ર પાળવું. ॥ ૮૮ ॥

અને જે બ્રાહ્મણ વર્ણ હોય તેમણે, શમ,
દમ, ક્ષમા ને સંતોષ એ આદીક જે ગુણ
તેમણે જીકત થવું અને જે ક્ષત્રી વર્ણ હોય
તેમણે શુરવીરપણું ને ધીરજ એ આદીક
જે ગુણ તેમણે જીકત થવું. ॥ ૮૯ ॥

અને વૈશ્ય વર્ણ હોય તેમણે કૃષીકર્મ
તથા વણજવેપાર તથા વ્યાજવટો એ આદીક
જે વૃત્તીયું તેમણે કરીને વરતવું ॥ અને જે
શુદ્ર વર્ણ હોય તેમણે બ્રાહ્મણાદીક ત્રણ
વર્ણની સેવા કરવી ॥ એ આદીક જે વૃત્તીયું
તેમણે કરીને વરતવું. ॥ ૯૦ ॥

અને જે ક્ષીજ હોય તેમણે ગર્ભાવાનાદીક
સંસ્કાર તથા આન્ડીક તથા શ્રાદ્ધ એ ત્રણ
જે તે પોતપોતાના ગૃહ સૂત્રને અનુસારે કરીને
જેવો જેનો અવસર હોય ને જેવી ધન
સંપત્તી હોય તે પ્રમાણે કરવાં. ॥ ૯૧ ॥

અને ક્યારેક જાણે અથવા અજાણે જે
નાનું મોટું પાપ થઈ જાય તે પોતાની શક્તી
પ્રમાણે તે પાપનું પ્રાયશ્ચીત કરવું. ॥ ૯૨ ॥

અને ચાર વેદ તથા વ્યાસસૂત્ર તથા
શ્રીમદ્ભાગવત નામે પુરાણ તથા મહાભારતને
વિષે શ્રી બીશણું સહજ નામ. ॥ ૯૩ ॥

તથા શ્રી ભગવદ્ગીતા તથા વીદુરજીની
કહેલી જે નીતી ॥ તથા સ્કંદપુરાણનો જે
વીશણ્વખંડ તેને વિષે રહ્યું એવું જે શ્રી
વાસુદેવ માહાત્મ. ॥ ૯૪ ॥

અને ધર્મ શાસ્ત્રના મધ્યમાં રહી એવી
જે યાજ્ઞવલ્કય ર્ષીની સ્મૃતી એ જે આઠ
સત શાસ્ત્ર તે અમને ઇષ્ટ છે. ॥૯૫॥

અને પોતાના હીતને ઇચ્છતા એવા જે
અમારા સર્વે શીસ્ય તેમણે એ આઠ સતશાસ્ત્ર
જે તે સાંભળવાં ॥ અને અમારા આશ્રીત જે
દ્વીજ તેમણે એ સતશાસ્ત્ર જે તે ભણવાં
તથા ભણાવવા તથા એમની કથા કરવી. ૯૬

અને આઠ સત શાસ્ત્રમાંથી આચાર,
વ્યવહાર ને પાયશ્ચીત એ ત્રણનો જે નીર્ણય
કરવો તેને વીષે તો મીતાક્ષરા ટીકાએ જુક્ત
એવી જે યાજ્ઞવલ્કય ર્ષીની સ્મૃતી તેનુંજ
અહણુ કરવું. ॥ ૯૭ ॥

અને વળી એ આઠ સત શાસ્ત્રને બીધે
જે શ્રીમદ્ભાગવત પુરાણ તેના દશમ ને
પંચમ નામે જે બે સ્કંધ તે જે તે શ્રી
કૃષ્ણ ભગવાનના મહાત્મ જાણવાને અર્થે
સર્વથી અધીક પણે જાણવા. ॥૯૮॥

અને દસમસ્કંધ તથા પંચમસ્કંધ તથા
યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતી એ જે ત્રણ તે અનુક્રમે
કરીને અમારું ભક્તીશાસ્ત્ર, યોગશાસ્ત્ર ને ધર્મ
શાસ્ત્ર છે કહેતા દસમસ્કંધ તે ભક્તીશાસ્ત્ર છે
ને પંચમસ્કંધ તે યોગશાસ્ત્ર છે ને યાજ્ઞવલ્ક્ય
સ્મૃતી તે ધર્મ શાસ્ત્ર છે એમ જાણવું. ॥૯૯॥

અને શ્રી રામાનુજચાર્યે કયું એવું જે
વ્યાસસૂત્રનું શ્રી ભાષ્ય તથા શ્રી ભંગવદ્ગીતાનું
ભાષ્ય એ જે બે તે અમારું અધ્યાત્મશાસ્ત્ર
છે એમ જાણવું. ॥ ૧૦૦ ॥

અને એ સર્વે સત શાસ્ત્રને વિષે જે વચન
જે તે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનું સ્વરૂપ તથા ધર્મ

તથા ભક્તી તથા વૈરાગ્ય એ ચારના અતી
હિતકર્ષપણાને કહેતા હોય. ॥ ૧૦૧ ॥

તે વચન જે તે બીજા વચન કરતાં પ્રધાન
પણે માનવાં ॥ અને તે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની
ભક્તી જે તે ધર્મે સહીતજ કરવી અને એવી
રીતે સર્વે સત શાસ્ત્રનું રહસ્ય છે. ॥ ૧૦૨ ॥

અને શ્રુતીને સ્મૃતી તેમણે પ્રતીપાદન કર્યો
એવો જે મહાચાર તે ધર્મ જાણુવો ॥ અને
શ્રી કર્ણ ભગવાનને વિષે મહાત્મ જ્ઞાને
સહીત ધ્રુવો સ્નેહ તે ભક્તી જાણુવી. ॥ ૧૦૩ ॥

અને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન બીના અન્ય
પદાર્થમાં પ્રીતી નહીં તે વૈરાગ્ય જાણુવો ॥
અને જીવ માયા ને ઇશ્વર તેમના સ્વરૂપને
રૂડી રીતે જાણુવું તેને જ્ઞાન કહીયે ॥ ૧૦૪ ॥

અને જે જીવ છે તે હૃદયને વિષે રહ્યો છે
ને અણુંસરખો સુક્ષ્મ છે ને ચૈતન્યરૂપ છે ને
જાણુનારો છે ને પોતાની જ્ઞાન સક્રિય કરીને

નખથી શીખા પરચંત સમગ્ર પોતાના દેહ
પ્રત્યે વ્યાપીને રહ્યો છે ॥ અછેઘ, અભેઘ
અજર, અમર ઇત્યાદીક છે લક્ષણ જેનાં
એવો જીવ છે એમ જાણવો. ॥ ૧૦૫ ॥

અને જે માયા છે તે ત્રિગુણાત્મક છે ને
અંધકારરૂપ છે ને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની
શક્તિ છે ॥ ને આ જીવ ને દેહ તથા દેહનાં
જે સંબંધી તેમને વિષે આહંમત્તવની
કરાવનારી છે એમ માયાને જાણવી. ॥ ૧૦૬ ॥

અને જે ઇશ્વર છે તે જમ હૃદયને વિષે
જીવ રહ્યો છે તેમ જીવને વિષે જાંતર્યામીપણે
કરીને રહ્યા છે ॥ ને સ્વતાંત્ર છે ને સર્વ
જીવને કર્મફળના આપનારા છે એમ ઇશ્વરને
જાણવા. ॥ ૧૦૭ ॥

અને તે ઇશ્વર તે કીયા તો પરબ્રહ્મ
પુરુષોત્તમ એવા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તે ઇશ્વર
છે ॥ અને તે શ્રી કૃષ્ણ જે તે આપણા ઇશ્વર

દેવ છે ને ઉપાસના કરવા જોગ છે ને સર્વ
અવતારના કારણ છે ॥ ૧૦૮ ॥

અને સમર્થ એવા જ તે શ્રીકૃષ્ણ તે જ
તે રાધાજીએ જીકત હોય ત્યારે રાધાકૃશ્ણ
એવે નામે જાણુવા ॥ અને રૂકમણીરૂપ જ
લક્ષ્મી તેણે જીકત હોય ત્યારે લક્ષ્મી નારાયણ
એવે નામે જાણુવાં. ॥૧૦૯॥

અને એ શ્રી કૃષ્ણ જ તે અરજીને જીકત
હોય ત્યારે નરનાયણ એવે નામે જાણુવા ॥
અને વળી તે શ્રી કૃષ્ણ જ તે બળભદ્રાદીકના
જોગે કરીને તે તે નામે કહેવાય છે એમ
જાણુવું. ॥ ૧૧૦ ॥

અને એ જ રાધાદીક ભક્ત તે જ તે ક્યારેક
તો તે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને પડખે હોય છે
અને ક્યારેકતો અતી સ્નેહે કરીને શ્રી કૃષ્ણ
ભગવાનના અંગને વિષે રહે છે ત્યારે તો તે
શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન એકલાજ હોય એમ જા-

ભુવા. ॥૧૧૧॥

એ હેતુ માટે એ શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનાં જ
સ્વરૂપ તેમને વિષે સર્વ પ્રકારે કરીને ભેદ
ન જાણવો ॥ અને ચતુર્ભુજપણું અષ્ટભુજપણું
સહસ્રભુજપણું ઇત્યાદીક જે ભેદ જણાય છે
તે તો દ્વીભુજ એવા જે તે શ્રી કૃષ્ણ તેની
ઈચ્છાએ કરીને છે એમ જાણવું. ॥૧૧૨॥

અને એવા જે તે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન
તેની જે ભક્તી તે જે તે પૃથ્વીને વિષે સર્વ
મનુષ્ય તેમણે કરવી ॥ અને તે ભક્તી થકી
ખીજી એવું કહ્યાણુકારી સાધન કાંઈ નથી
એમ જાણવું. ॥૧૧૩॥

અને વીઘાદીક ગુણવાળા જે પુરુષ
તેમના ગુણવાન પણાનું એજ પરમફળ જાણવું ॥
કીયું તો જે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને વિષે ભક્તી
કરવી ને સતસંગ કરવો ॥ અને એ ભક્તી
ને સતસંગ એ જો વીના તો વીદ્યાન હોય

તો પણ અધોગતીને પામે છે. ॥૧૧૪॥

અને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના જે અવતાર તે જે ધ્યાન કરવા જોગ્ય છે તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની જે પ્રતી મા તે પણ ધ્યાન કરવા જોગ્ય છે માટે એમનું ધ્યાન કરવું ॥ અને મનુષ્ય ને દેવા દીક જે જીવતે તો શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના ભક્ત હોય ને બ્રહ્મવેતા હોય તો પણ ધ્યાન કરવા જોગ્ય નથી માટે એમનું ધ્યાન ન કરવું. ॥૧૧૫॥

અને સ્થુળ, સુક્ષ્મ, ને કારણ એ જે ત્રણ દેહ તે થકી વીશ્વક્ષણ એવો જે પોતાનો જીવાત્મા તેને બ્રહ્મરૂપની ભાવનાએ કરીને પછી તે બ્રહ્મરૂપે કરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની ભક્તી જે તે સર્વકાળને વિષે કરવી. ॥૧૧૬॥

અને શ્રીમદ્ભાગવત પુરાણનો જે દસમ-સ્કંધ તે જે તે નીત્ય પ્રત્યે આદરથકી સાંભળવો

અથવા વર્ષો વર્ષ એકવાર સાંભળવો અને જે પંડીત હોય તેમણે નીત્ય પ્રત્યે વાંચવો અથવા વર્ષોવર્ષ એકવાર વાંચવો. ॥૧૧૭॥

અને એ જે દસમસ્કંધ તેનું પુરસ્ચરણ જે તે પુણ્ય સ્થાનકને વિષે પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે કરાવવું ॥ અને વળિ વીળ્યું સહજ નામ આદીક જે સત શાસ્ત્ર તેનું પુરસ્ચરણ પણ પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે કરવું કરાવવું ॥ તે પુરસ્ચરણ કેવું છે તે પોતાના મનવાંછીત ક્રમે આપે એવું છે ॥૧૧૮॥

અને કષ્ટની દેનારી એવી ઠાઘ દેવ સંખંધી આપદા આવી પડે ॥ તથા મનુષ્ય સંખંધી આપદા આવી પડે ॥ તથા રોગાદીક આપદા આવી પડે ॥ તેને વિષે જમ પોતે પોતાની ને બીજાની રક્ષા થાય તેમ વરતવું પણ બીજી રીતે ન વરતવું. ॥૧૧૯॥

અને આચાર. વ્યવહારને પ્રાયશ્ચીત એ

જે ત્રણ વાના તે જે તે દેશ, કાળ, અવસ્થા,
દ્રવ્ય, જાતી ને સામર્થ્ય એટલાને અનુસારે
કરીને જાણવા. ॥૧૨૦॥

અને અમારું જે મત તે વશીષ્ઠાદિત છે
એમ જાણવું અને અમને પ્રીય એવું જે
ધામ તે જોશોક છે એમ જાણવું અને તે
ધામને વિષે પ્રહરણ કરીને શ્રી કૃષ્ણ
જગુવાનની સેવા કરવી તે અમે મુકતી માની
છે એમ જાણવું. ॥૧૨૧॥

અને આ જે પૂર્વ સર્વે ધર્મે કહ્યા તે
જે અમારા આશ્રીત જે ત્યાગી શ્રદ્ધસ્થ,
આર્ધ બાધ સર્વે સતસંગી તેમનાં સામાન્ય
ધર્મ કહ્યા છે ॥ કેતાં સર્વ સતસંગી માત્રને
સુરખા પાળવાના છે ॥ અને હવે એ સર્વના
જે વિશેષ ધર્મ છે તે પ્રથક પ્રથકપણે કરીને
કહીએ છીએ ॥૧૨૨॥

હવે પ્રથમ ધર્મવંશી જે આચાર્ય ને

તેમની પત્નીયું તેમના જે વિષેષ ધર્મ તે કહીએ
 હૈયે ॥ અમારા મોટા ભાઈને નાના ભાઈ
 તેમના પુત્ર જે અયોધ્યાપ્રસાદ અને રઘુવીર
 તેમણે પોતાના સમીપ સંબંધ વીનાની જે પૂજી
 સ્ત્રી તેમને મંત્ર ઉપદેશ કયારેય ન કરવો. ॥૧૨૩॥
 અને તે સ્ત્રીને કયારેય પણ અડવું નહીં
 ને તે સાથે જોડવું નહીં ॥ અને કોઈ જુનું
 વિષે કુરપણું ન કરવું ॥ અને કોઈની
 થાપણું ન રાખવી. ॥૧૨૪॥

અને વ્યવહાર કારણને વિષે ઠેનું પણ
 જમાનગર ન કરવું ॥ અને કોઈ આપતકાળ
 આવી પડે તો બીજા માંગીને પોતાના
 નીર્વાહ કરીને તે આપતકાળને ઓળંગવું
 પણ કોઈનું કરજતો કયારેય ન કરવું. ॥૧૨૫॥
 અને પોતાના જે શીષ્ય તેમણે ધર્મ
 નીમીત્ત પોતાને આપ્યું જે અજ તે વેચવું
 નહીં, ને તે અજ જુનું થાય તો તે જુનું

કોઈકને દધને નવું લેવું ॥ અને એવી રીતે
જે જીનાનું નવું કરીયે તે વેચ્યું ન કેહેવાય.
૧૨૬ ॥

અને બાદરવા સુદી ચતુર્થાને દીવસે ગણ-
પતીની પૂજા કરવી ॥ તથા આશો વદી ચતુ-
ર્દશીને દીવસે હનુમાનની પૂજા કરવી. ॥૧૨૭॥

અને અમારે આશ્રીત જે સર્વે સતસંગી
તેમના ધર્મની રક્ષા કરવાને અર્થે એ સર્વેના
શુરપણાને વિષે અમે સ્થાપન કર્યા એવાજે
તે અમોઘ્યામ્રસાદ ને રઘુવીર તેમણે મુમુક્ષુ
જનને દીક્ષા આપવી. ॥૧૨૮॥

અને પોતાના આશ્રીત જે સર્વે સતસંગી
તેમણે અધીકાર પ્રમાણે પોત પોતાના ધર્મને
પ્રિયે રાખવા ॥ અને સાધુને આદરથકી
માનવા ॥ તથા સત શાસ્ત્રનો અભ્યાસ જે
તે આદરથકી કરવો. ॥૧૨૯॥

અને મોટાં જે મંદીર તેમને વિષે અમે સ્થા-

પન કર્યા એવા જે શ્રી લક્ષ્મિનારાયણ
આદીક શ્રી કૃષ્ણના સ્વરૂપ તેમની જે સેવા
તે યથાવીધીયે કરીને કરવી. ॥૧૩૦॥

અને ભગવાનના મંદીર પ્રત્યે આંખોના
હરકોઈ અન્નાર્થી મનુષ્ય તેની પોતાના
સામર્થ્ય પ્રમાણે અત્રને દાને કરીને આદર-
ચક્રી સંભાવના કરવી. ॥૧૩૧॥

અને વીઘાર્થી ભણાવ્યાની શાળા
કરાવીને પછી તેમાં એક વિદ્વાન બ્રાહ્મણને
રાખીને પૃથ્વીને વિષે સદ્વીઘાની પ્રવર્તી
કરાવવી ॥ કેમજે વીઘાદાને કરીને મોટું
પુન્ય થાય છે ॥૧૩૨॥

અને હવે એ અયોધ્યા પ્રસાદે રઘુવીર
એ બેની જે પત્નીયું તેમણે પોતપોતાના
પત્નીની આજ્ઞાએ કરીને સ્ત્રીયુંનેજ શ્રીકૃષ્ણના
મંત્રને ઉપદેશ કરવો પણ પુરૂષને ન
કરવો. ॥૧૩૩॥

અને વળી તે બે જણાની જે પત્નીયું
તેમણે પોતાના સમીપ સંબંધ વિનાના જે
પુરૂષ તેમનો સ્પર્શ ક્યારેય ન કરવો ॥ ને
તેમની સાથે બોલવું નહીં ॥ ને તેમને
પોતાનું મુખ પણ ન દેખાડવું ॥ એવી રીતે
ધર્મવંશી આચાર્ય ને તેમની પત્નીયું
તેમના જે વિશેષ ધર્મ તે કહ્યા ॥૧૩૪॥

હવે ગૃહસ્થાશ્રમીના જે વિશેષ ધર્મ છે
તે કહીએ છીએ ॥ અમારે આશ્રીત જે
ગૃહસ્થાશ્રમી પુરૂષ તેમણે પોતાના સમીપ
સંબંધ વીનાની જે વીધવા સ્ત્રીયું તેમનો
સ્પર્શ ન કરવો ॥૧૩૫॥

અને તે ગૃહસ્થાશ્રમી પુરૂષ તેમણે જવાન
અવસ્થાએ જુક્ત એવી જે પોતાની મા,
બેનને દીકરી તે સંગાથે પણ આપત્કાળ
વીના એકાંત સ્થળને વિષે ન રહેવું ॥ અને
પોતાની સ્ત્રીનું દાન કેાઈને ન કરવું ॥૧૩૬॥

અને જે સ્ત્રીને કોઈ પ્રકારના વ્યવહારે કરીને રાજનો પ્રસંગ હોય તેવી સ્ત્રીને પ્રસંગ તે પ્રકારે પણ નજ કરવો. ॥૧૩૭॥

અને ગૃહસ્થાશ્રમી તેમજ પોતાને ઘેર આવ્યો એવો જે અતીથી તેને પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે અન્નાદીકે કરીને પુજવો ॥ અને વળી હોમાદીક જે દેવકર્મ ને શ્રાદ્ધાદીકજે પીતૃકર્મ તે જે તે પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે જથાવીધી જેમ ઘટે તેમ કરવું. ॥૧૩૮॥

અને અમારા આશ્રીત જે ગૃહસ્થ તેમણે માતા, પીતાને ગુરુ તથા રોગાતુર એવો જે કોઈ મનુષ્ય તેમની જે સેવા તે જીવત પરજન્ત પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે કરવી ॥૧૩૯॥

અને વળી પોતાના વર્ણાશ્રમને ઘટીત એવો જે ઉઘમ તે પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે કરવો ॥ અને કૃશીવૃત્તીવાળા જે ગૃહસ્થ સતસંગી તેમણે બળદીયાના વૃશાણુનો ઉછેદ

ન કરવો ॥૧૪૦॥

અને તે ગૃહસ્થ સતસંગી તેમણે પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે સમયને અનુસરીને જોટલો પોતાના ઘરમાં વરો હોય તેટલા અન્ન દ્રવ્યનો સંગ્રહ જ તે કરવો ॥ અને જેના ઘરમાં પશુ હોય એવા જ ગૃહસ્થ તેમણે પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે ચ્યાર પુજાને સંગ્રહ કરવો ॥૧૪૧॥

અને ગાય બળદ, ભેંસ ઘોડા આદીક જ પશુ તેમની તૃણ જળાદીકે કરીને પોતાવતે જો સંભાવના થાય તો તે પશુ ને રાખવા ને જો સંભાવના ન થાય તો ન રાખવાં ॥૧૪૨॥

અને સાક્ષિયે સહીત લખત કર્યા વીના તો પોતાના પુત્ર ને મીત્રાદીક સાથે પણ પૃથ્વીને ધનના લેણ દેણે કરીને વ્યવહાર જો સો ક્યારેય ન કરવો ॥૧૪૩॥

અને પોતાનું અથવા ખીજનું જ વીવાહ

સંખંધી કારજ તેને વિષે આપવા યોગ્ય નહીં
 ધન તેનું સાક્ષીયે સહીત લખત કર્યા વીના
 કેવળ બોલીજ ન કરવી ॥૧૪૪॥

અને પોતાની ઉપજનું જે દ્રવ્ય તેને
 અનુસારેજ નીરંતર ખર્ચ કરવો પણ તે
 ઉપરાંત ન કરવો ॥ અને જે ઉપજ કરતાં વધારે
 ખર્ચ કરે છે તેને મોટું દુઃખ થાય છે એમ
 સર્વે ગૃહસ્થને મનમાં જાણવું. ॥૧૪૫॥

અને પોતાના વ્યવહાર કારજને વિષે
 જેટલા ધનની ઉપજ હોય તથા જેટલો
 ખર્ચ હોય તે બેને સંભારીને નીત્ય પ્રત્યે રૂઢ
 અક્ષરે કરીને પોતાને તેનું નામું લખવું. ॥૧૪૬॥

અને જે ગૃહસ્થાશ્રમી સતસંગી તેમણે
 પોતાની જે વૃત્તી ને ઉદ્યમ તે થકી પામ્યું
 જે ધન ધાન્યાદીક તે થકી દશમે ભાગ
 કાઢીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને અર્પણ કરવો ॥
 અને જે વ્યવહારે દુર્ખંજ હોય તેમણે વી-

શમેા લાગ અર્પણુ કરવો ॥૧૪૭॥

અને એકાદશી આદીક જે વૃત તેમનું ઉદ્ધાપન તે જે તે પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે યથા શાસ્ત્ર કરવું ॥ તે ઉદ્ધાપન કેવું છે તો પોતાના મનવંછીત કળનું આપનારું છે. ॥૧૪૮॥

અને શ્રાવણ માસને વિષે શ્રી મહાદેવનું પૂજન જે તે ખીલવ પત્રાદીકે કરીને પ્રીતી પૂર્વક સર્વ પ્રકારે પોતાને કરવું અથવા ખીજા પાસે કરાવવું ॥૧૪૯॥

અને પોતાના જે આચાર્ય તે થકી તથા શ્રી કૃષ્ણ લગવાનના જે મંદીર તે થકી કરજ ન કાઢવું : ॥ અને વળી તે પોતાના આચાર્ય થકી ને શ્રી કૃષ્ણના મંદીરથકી પોતાના વ્યવહારને અર્થે પાત્ર, ઘરેણાં ને વસ્ત્રાદીક જે વસ્તુ તે પાગી લાવવાં નહીં ॥૧૫૦॥

અને શ્રી કૃષ્ણ લગવાન તથા પોતાના ગુરુ તથા આધુ એમના દર્શન કરવાને અર્થે જાતે

સતે મારગને વિષે પારકું અત્ર ખાતું નહીં
 તથા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન તથા પોતાના ગુરુ
 તથા સાધુ તેમના જે સ્થાનક તેમને વિષે
 પણ પારકું અત્ર ખાતું નહીં ॥ કેમજે તે પારકું
 અત્ર તે પોતાના પુણ્યને હરી લે એવું છે
 માટે પોતાની ગાંઠનું ખરચ ખાતું ॥૧૫૧॥

અને પોતાનું કામકાજ કરવાને તેડયા જે
 મજૂર તેમને જેટલું ધન અથવા ધાન્ય
 દીધાનું કહ્યું હોય તે પ્રમાણેજ આપવું પણ
 તેમાંથી આધું ન આપવું ॥ અને પોતા પાસે
 કોઈ કરજ માગતો હોય ને તે કરજ દર્ધ
 ચુકયા હોય તે વાતને છાંની ન રાખવી ॥
 તથા પોતાનો વંશ તથા કન્યાદાન તે પણ
 છાનું ન રાખવું અને દુષ્ટ એવા જે જન
 તેમની સાથે વ્યવહાર ન કરવો ॥૧૫૨॥

અને જે ઠેકાણે પોતે રહેતા હોય તે
 ઠેકાણે કોઈ કઠણ ભૂંડો કાળ અથવા સત્રુ અ-

થવા રાજ તેમના ઉપદ્રવે કરીને સર્વ પ્રકારે
પોતાની ધાજ જતી હોય કે ધનનો નાશ થતો
હોય કે પોતાના પ્રાણનો નાશ થતો હોય ॥૧૫૩॥

અને તે પોતાનું મૂળ ગરાસનું તથા
વતનનું ગામ હોય તો પણ તેનો વીવેકી
એવો જ અમારા સતસંગી ગૃહસ્થ તેમણે
તત્કાળ ત્યાગ કરી દેવો ને જ્યાં ઉપદ્રવ ન
હોય એવો જ બીજો દેશ તે પ્રત્યે જઈને
સુખેથી રહેવું ॥૧૫૪॥

અને ધનાઢય એવા જ ગૃહસ્થ સતસંગી
તેમણે હોંસાયે રહીત એવા જ વિષ્ણુ
સંબંધી જણ તે કરવા ॥ તથા તીર્થને વિષે
તથા દ્વાદશી આદીક પર્વને વિષે બ્રાહ્મણ
તથા સાધુ તેમને જમાડવા ॥૧૫૫॥

અને તે ધનાઢય એવા જ ગૃહસ્થ સતસંગી
તેમણે ભગવાનનાં મંદીરને વિષે મોટા ઉછવ
કરવા ॥ તથા સુપાત્ર એવા જ બ્રાહ્મણ

તેમને નાના પ્રકારનાં દાન દેવાં. ॥૧૫૬॥

અને અમારે આશ્રીત એવા જે સત્સંગી રાજા તેમણે ધર્મશાસ્ત્રને આસરીને પોતાના પુત્રની પેઠે પોતાની પ્રજાનું પાલન કરવું અને પૃથ્વીને વિષે ધર્મનું સ્થાપન કરવું ॥૧૫૭॥

અને તે રાજા તેમણે રાજ્યના જે સાત અંગ તથા ચાર ઉપાય તથા છ ગુણ તે જે તે લક્ષણે કરીને જથાર્થપણે જાણવા ॥ અને તીર્થ જે ચાર મોકલ્યાના સ્થાનક તથા વ્યવહારના જાણનારા જે સભાસદ, તથા દંડવા જોગ્ય જે માણસ, તથા દંડવા જોગ્ય જે નહીં એવા જે માણસ એ સર્વેને લક્ષણે કરીને જથાર્થપણે જાણવા. ॥૧૫૮॥

હવે સુવાસની આધ્યું ના વિશેષ ધર્મ કહીયે છેયે ॥ અમારે આશ્રીત જે સુવાસની આધ્યું તેમણે પોતાનો પતી અંધ હોય, રોગી હોય, દરીદ્રી હોય નપુરુષ હોય તેમણે તેને

શુશ્રવની પેઠે સેવવો ॥ અને તે પતી પ્રત્યે
કટુક વચન ન બોલવું ॥૧૫૬॥

અને તે સુવાસની સ્ત્રીયું તેમણે રૂપને
જોખન તેણે જુકત ને ગુણવાન એવો જ
અન્ય પુરૂષ તેનો પ્રસંગ સહજ સ્વભાવે પણ
નજ કરવો. ॥૧૬૦॥

અને પતીવ્રતા એવી જ સુવાસની સ્ત્રીયું
તેમણે પોતાની નાભી, સાથલ ને છાતી તેને
બીજો પુરૂષ દેખે એમ ન વરતવું ॥ અને
ઝાઢયાના વસ્ત્ર વીના ઉઘાડે શરીરે ન રહેવું
॥ અને ભાંડ લવાઈ જોવા ન જવું ॥ અને
નીર્લજ એવી જ સ્ત્રીયું તથથાસ્વૈરીણી, કામની
ને પુશ્વલી એવી જ સ્ત્રીયું તેમનો સંગ ન
કરવો. ॥૧૬૧॥

અને તે સુવાસની સ્ત્રીયું તેમણે પોતાનો
પતી પરદેશ ગએ સતે આભુષણ ન ધારવાં
॥ ને રૂઠાં વસ્ત્ર ન પેરવાં ॥ ને પારકે ઘેર

એસવા ન જવું ॥ અને હાસ્ય વિનોદાદીકનો
ત્યાગ કરવો ॥૧૬૨॥

હવે વીધવા સ્ત્રીયુંના વિશેષ ધર્મ કહીએ
છીએ ॥ અમારે આશ્રીત જે વીધવા સ્ત્રીયું
તેમણે તો પતી બુદ્ધીએ કરીને શ્રી કૃષ્ણ
ભગવાનને સેવવા અને પોતાના પીતા,
પુત્રાદીક જે સંબંધી તેમની આજ્ઞાને વીધે
વરતવું પણ સ્વતંત્રપણે ન વરતવું. ॥૧૬૩॥

અને તે વીધવા સ્ત્રીયું તેમણે પોતાના
સમીપ સંબંધ વીનાના જે પુરૂષ તેમનો સ્પર્શ
ક્યારેય ન કરવો ॥ અને પોતાની જોખન
અવસ્થાને વીધે અવસ્ય કારણ વીનાસમીપ
સંબંધ વીનાના જે જીવાન પુરૂષ તેમની
સાથે ક્યારેય પણ બોલવું નહીં. ॥૧૬૪॥

અને ધાવણો જે બાળક તેના સ્પર્શને
વીધે તો જમ પસુને અડી જવાય ને દોષ
નથી તેમ દોષ નથી ॥ અને કોઈ અવસ્યનું

કામકાજ પડે તેને વીધે કોઈક વૃદ્ધ પુરુષને
અડી જવાય તથા વૃદ્ધ સાથે બોલાય તેને
વીધે દોષ નથી. ॥૧૬૫॥

અને તે વીધવા સ્ત્રીયું તેમણે પોતાના
સમીપ સંબંધ વીનાના જે પુરુષ તે થકી કોઈ
વીધા પણ ન લણવી. અને વ્રત ઉપવાસે કરીને
વારંવાર પોતાના દેહનું દમન કરવું. ॥૧૬૬॥

અને તે વીધવા સ્ત્રીયું તેમણે પોતાના
ઘરમાં પોતાના જીવત પરજાત દેહ નીર્વાહ થાય
એટલુંજ જો ધન હોય તો તે ધન જે તે
ધર્મે કારજને વીધે પણ ન આપવું અને જો
તેથી અધીક હોય તો આપવું. ॥૧૬૭॥

અને તે વીધવા સ્ત્રીયું તેમણે એકવાર આ
હાર કરવો ને પૃથ્વીને વીધે સુવું. ॥ અને
મૈથુનાશકત એવા જે પશુ પક્ષી આદીક જીવ
પ્રાણી માત્ર તેમને ક્યારેય પણ જાણીને
જોવા નહીં. ॥૧૬૮॥

અને તે વીધવા સ્ત્રીયું તેમણે સુવાસની
સ્ત્રીના જેવો વેશ ન ધારવો ॥ તથા સંન્યા-
સણી તથા વેરાગણુ તેનાં જેવો વેશ ન
ધારવો ॥ અને પોતાના દેશ કુળને આચાર
તેને વિરુદ્ધ એવો જે વેસ તે પણ ક્યારેય
ન ધારવો ॥૧૬૯॥

અને ગર્ભની પાડનારી જે સ્ત્રી તેનો સંગન
કરવો અને તેનો સ્પર્શ પણ ન કરવો ॥ અને
પુરૂષના રસ શૃંગાર સંખંધી જે વારતા તે
ક્યારેય ન કરવી ને ન સાંભળવી. ॥૧૭૦॥

અને જીવાન અવસ્થાને વિષે રહી એવી
જે વીધવા સ્ત્રીયું તેમણે જીવાન અવસ્થાવાળા
જે પોતાના સંખંધી પુરૂષ તેમની સંગાથે
પણ એકાંત સ્થળને વિષે આપત્કાળ પડ્યા
વીના ન રહેવું. ॥૧૭૧॥

અને હાળીની રમત ન કરવી અને
આભૂષણાદીકનું ધારણુ ન કરવું ॥ અને સુવર્ણ-

દીક ખાતુના તારે જીવત એવાં જે ઝીણાં વસ્ત્ર
તેનું ધારણુ પણ કયારેય ન કરવું. ॥૧૭૨॥

અને સુવાસની ને વીધવા એવી જે સ્ત્રીયું
તેમણે વસ્ત્ર પહેર્યા વીના નાહવું નહીં ॥
અને પોતાનું જે રજસ્વળાપણું તે કોઈ
પ્રકારે ગુપ્ત ન રાખવું. ॥૧૭૩॥

અને વળી રજસ્વળા એવી જે સુવા-
સનીને વીધવા સ્ત્રીયું તે ત્રણ દીવસ સુધી
કોઈ મનુષ્યને તથા વસ્ત્રાદીકને અડે નહીં
અને ચોથે દીવસે નાહીને અડવું ॥ એવી
રીતે ગ્રહસ્થાશ્રમી એવા જે પુરુષ ને સ્ત્રીયું
તેમના જે આ વિશેષ ધર્મ કહ્યા તે સર્વ
ધર્મવંશી આચાર્ય ને તેમની પત્નીયું તેમણે
પણ પાળવા કેમ જે એ ગૃહસ્થ છે ॥૧૭૪॥

હવે નૈષ્ઠીક બ્રહ્મચારીના જે વિશેષ ધર્મ
તે કહીએ છીએ ॥ અમારે આશ્રીત જે નૈષ્ઠીક
બ્રહ્મચારી તેમણે સ્ત્રી માત્રનો સ્પર્શ ન કરવો ॥

અને સ્ત્રીયું સંગાથે જોલવું નહીં ને જાણીને તે સ્ત્રીયું સનમુખ જોવું નહીં ॥૧૭૫॥

અને તે સ્ત્રીયુંની વારતા ક્યારેય ન કરવી ને ન સાંભળવી ॥ અને જે સ્થાનકને વિષે સ્ત્રીયુંને પગ ફેર હોય તે સ્થાનકને વિષે સ્નાનાદીક ક્રીયા કરવા ન જવું. ॥૧૭૬॥

અને દેવતાની પ્રતીમા વીના ખીજ જે સ્ત્રીની પ્રતીમા ચીત્રની અથવા કાષ્ટાદીકની હોય તેનો સ્પર્શ ન કરવો ॥ અને જાણીને તો તે પ્રતીમાને જોવી પણ નહીં ॥૧૭૭॥

અને તે નૈષ્ઠીક બ્રહ્મચારી તેમણે સ્ત્રીની પ્રતીમાં ન કરવી ને સ્ત્રીએ પોતાના શરીર ઉપર ધારેલું જે વસ્ત્ર તેને અડવું નહીં ॥ અને મૈથુનાશકત એવા જે પશુ પક્ષાદીક પ્રાણી માત્ર તેમને જાણીને જોવા મહીં. ॥૧૭૮॥

અને સ્ત્રીના વેશને ધરી રહ્યો એવા જે પુરુષ તેને અડવું નહીં ને તેની સામું જોવું

નહીં ॥ ને તે સાથે બોલવું નહીં ॥ અને
સીનો હુપદેશ કરીને ભગવાનની કથા કીર્તન
પણ ન કરવાં. ॥૧૭૯॥

અને તે નૈષીક બ્રહ્મચારી તેમણે પોતાના
બ્રહ્મચાર્ય વૃત્તનો ત્યાગ થાય એવું જ વચન
તે તો પોતાના ગુરુનું પણ ન માનવું ॥ ને
સદાકાળ ધીરજવાન રહેવું ને સંતોષે જીવત
રહેવું ને માન રહીત રહેવું ॥૧૮૦॥

અને બળાત્કારે કરીને પોતાને અતીસે
સમીપ આવતી એવી જ સ્ત્રી તેને બોલીને
અથવા તિરસ્કાર કરીને પણ તુરત વારવી
પણ સમીપે આવવા દેવી નહીં ॥૧૮૧॥

અને જો ક્યારેક સ્ત્રીયુને અથવા
પોતાનો પ્રાણ નાશ થાય એવા જો આપ-
તકાળ આવી બેડે ત્યારે તો તે સ્ત્રીયુને
અડીને અથવા તે સાથે બોલીને પણ તે સ્ત્રીયુની
રક્ષા કરવી ને પોતાની પણ રક્ષા કરવી ॥૧૮૨॥

અને નૈદીક બ્રહ્મચારી તેમણે પોતાને શરીરે તૈલમર્દન ન કરવું. ને આયુષ્ક ન ધારવું અને ભયંકર એવો જે વેશ તે ન ધારવો ને રસના ઇંદ્રીને જીતવી. ॥૧૮૩॥

અને જે બ્રાહ્મણના ઘરને વિષે સ્ત્રી પીરસનારી હોય તેને ગેર ભીક્ષા કરવા જવું નહીં ॥ અને જ્યાં પુરૂષ પીરસનારો હોય ત્યાં જવું ॥૧૮૪॥

અને નૈદીક બ્રહ્મચારી તેમણે વેદ શાસ્ત્ર નો અભ્યાસ કરવો અને ગુરૂની સેવા કરવી ॥ ને સ્ત્રીયુની પેઠેજ સ્ત્રી પુરૂષનો સંગ જે તે સર્વ કાળે વર્જવો ॥૧૮૫॥

અને જે જાતીયે કરીને બ્રાહ્મણ હોય તે કોઈ ને પણ ચર્મવારી ન પીવું ॥ અને ડુંગળીને લસણ આદીક જે અભક્ષ્ય વસ્તુ તે બ્રાહ્મણ જાતી હોય તેમણે કોઈ પ્રકારે ન ખાવું ॥૧૮૬॥

અને બ્રાહ્મણ હોય તેમણે સ્નાન, સંધ્યા,
આયત્રીના જપ, શ્રી વિષ્ણુની પૂજા ને
વૈશ્વદેવ એટલા વાના કર્યા વિના ભોજન
કરવું નહીં. એવી રીતે નૈઘીક બ્રહ્મચારીના
વિશેષ ધર્મ કહયા. ॥૧૮૭॥

હવે સાધુના વિશેષ ધર્મ તે કહીએ
છીએ ॥ અમારે આશ્રીત જે સર્વે સાધુ
તેમણે નૈઘીક બ્રહ્મચારીની પેઠે સ્ત્રીયુના
દર્શણ ભાષણાદીક પ્રસંગનો ત્યાગ કરવો
॥ તથા સ્ત્રીયુ પુરૂષના પ્રસંગાદીકનો ત્યાગ
કરવો અને અંતરશત્રુ જે કામ, ક્રોધ, લોભ
ને માન આદીક તેમને જીતવા ॥૧૮૮॥

અને સર્વે ઇંદ્રીઓ તે જીતવી ને રસના
ઇંદ્રીયને તો વિશેષપણે કરીને જીતવી ॥ અને
દ્રવ્યનો સંગ્રહ પોતાને કરવો નહીં ને કાંઈ
ખીજા પાસે પણ કરાવવો નહીં ॥૧૮૯॥

અને કાંઈની પણ થાપણ ન રાખવી અને

કચારેય પણ ધીરજતાનો ત્યાગ ન કરવો ॥
અંને પોતાના ઉતારાની જાયગા ખંધીની
હોય તો તેને વિષે કચારેય પણ સ્ત્રીને
પ્રવેશ થવા દેવો નહીં. ॥૧૯૦॥

અને સાધુ તેમણે આપત્કાળ પડયા વિના
રાત્રીને વિષે સંગ સોખત વિનાનું ચાલવું
નહીં. તથા આપત્કાળ પડયા વિના કચારેય
પણ એકલા ચાલવું નહીં ॥૧૯૧॥

અને જે વસ્ત્ર ખડુ મૂળવાળું હોય તથા
ચિત્ર વિચિત્ર ભાતનું હોય ॥ તથા કુસુંખાદીક
જે રંગ તેણે કરીને રંગેલું હોય ॥ તથા શાલ
દુશાલો હોય ને તે જે ખીજની ધરમ્માએ
કરીને પોતાને પ્રાપ્ત થયું હોય તો પણ તે
વસ્ત્ર પોતાને પેરવું આઢવું નહીં ॥૧૯૨॥

અને ભીક્ષા તથા સભા પ્રસંગ એ એ
કારણ વિના ગ્રહસ્થના ઘંર પ્રત્યે જવું નહીં ॥
અને ભગવાનની નવ પ્રકારની ભક્તી તે

વિના વ્યર્થકાળ નીર્ગમવો નહીં ॥ નિરંતર
ભઠતી કરીનેજ કાળ નીર્ગમવો ॥૧૯૩॥

અને જે ગૃહસ્થના ઘરને વિષે રાંધેલ
અન્નને પીરસનારો પુરૂષજ હોય તથા સ્ત્રીયુના
દર્શનાદીક પ્રસંગ કોઈ રીતે થાય એમ ન
હોય ॥૧૯૪॥

એવી રીતનું જે ગૃહસ્થનું ઘર તે પ્રત્યે
અમારા સાધુ તેમણે જમવા જવું અને એ
કહ્યું તેવું ન હોય તો કાચું અન્ન માગીને
પીતાને હાથે રરોાઈ કરીને ભગવાનને નૈવેદ્ય
ધરીને જમવું ॥૧૯૫॥

અને પુરૂષે રૂપભદ્રેવ ભગવાનના પુત્ર જે
ભરતજી તે જે તે પૃથ્વીને વિષે જડ બ્રાહ્મણ
થકી જેમ વીચારતા હવા તેમજ પરમહંસ
એવા જે અમારા સાધુ તેમણે વર્તાવું ॥૧૯૬॥

અને નૈદીક બ્રહ્મચારીને એ સાધુ તેમણે
તાંબુલ તથા અક્ષીણ તથા તમાકુ ઇત્યાદીકનું

જે ભક્ષણુ તે જતને કરીને વર્જવું. ॥૧૯૭॥

અને નૈષ્ઠીક બ્રહ્મચારીને સાધુ તેમણે
ગર્ભાધાન આદીક જે સંસ્કાર તેમને વિષે
જમવું નહીં ॥ તથા એકાદશાહ પરજંત જે
ત્રેતશ્રાદ્ધ તેમને વિષે જમવું નહીં ॥ તથા
દ્વાદશાહ શ્રાદ્ધ તેમને વિષે જમવું નહીં ॥૧૯૮॥

અને રોગાદીક આપત્કાળ પડયા વિના
દીવસે સુવું નહીં ॥ અને ગ્રામ્ય વાર્તા કરવી
નહીં ને જાગીને સાંભળવી નહીં ॥૧૯૯॥

અને તે નૈષ્ઠીક બ્રહ્મચારી ને સાધુ તેમણે
રોગાદીક આપત્કાળ પડયા વિના ખાટલા ઉપર
સુવું નહીં ॥ અને સાધુની આગળ તો
નીરંતર નીચકપટપણે વરતવું ॥૨૦૦॥

અને તે સાધુને બ્રહ્મચારી તેમણે કાઠક
કુમતીવાળો દુષ્ટજન હોય તે પોતાને ગાળ
દે અથવા મારે તો તે સહનજ કરવું પણ
તેને સામી ગાળ ન દે ને મારવું નહીં ॥ ને

તેનું જમ હીત થાય તેમજ મનમાં ચીંતવન
કરવું પણ તેનું ભુંડું થાય એવાં તો સંકલ્પ
પણ ન કરવો ॥૨૦૧॥

અને કોઈનું દૂતપણું ન કરવું ॥ તથા
આડીયાપણું ન કરવું ॥ અને કોઈના ચાર ચક્ષુ
ન થવું ॥ અને દેહને વીધે અહંબુદ્ધી ન કરવી
ને સ્વજનાદીકને વિષે મમતાન કરવી ॥
એવી રીતે સાધુના વિશેષ ધર્મ ઠણા ॥૨૦૨॥

અને અમારા આશ્રીત એવા જે સંતસંગી
આધ ભાધ સર્વે તેમના જે સામાન્ય ધર્મને
વિશેષ ધર્મ તે જે તે સંક્ષેપે કરીને આવી રીતે
અમે લખ્યા છે ॥ અને આ ધર્મનો જે
વીસ્તાર તે તો અમારા સંપ્રદાયના જે ગ્રંથો
થકી જાણવો ॥૨૦૩॥

અને સર્વે જે સતશાસ્ત્ર તેનો જે સાર તેને
અમે અમારી બુદ્ધીએ કરીને ઉદ્ધારીને આ
શિક્ષાપત્રી લખી છે ॥ તે કેવી છે તો સર્વે

મનુષ્ય માત્રને મનવાંછીત કળની દેનારી છે
એ હેતુ માટે અમારા આશ્રીત જે સર્વે
સતસંગી તેમણે સાવધાન પણે કરીને નીત્ય
પ્રત્યે આ શિક્ષાપત્રીને અનુસરીનેજ વર્તવું
પણ પોતાના મનને જાણે તો ઠગારિય ન
વર્તવું ॥૨૦૫॥

અને જે અમારા આશ્રીત પુરુષને સ્ત્રીયું
તે જે તે આ શિક્ષાપત્રી પ્રમાણે વરતસે તે
ધર્મ, અર્થ, કામ ને મોક્ષ એ ચાર પુરુષાર્થની
સીદ્ધીને નિશ્ચ પામશે ॥૨૦૬॥

અને જે બાઈ ભાઈ આ શિક્ષાપત્રી
પ્રમાણે નહીં વર્તે તે તો અમારા સંપ્રદાય થકી
બહાર છે એમ અમારા સંપ્રદાયવાળા સ્ત્રીને
પુરુષ તેમણે જાણવું. ॥૨૦૭॥

અને અમારા આશ્રીત જે સતસંગી તેમણે
આ શિક્ષાપત્રીનો નિત્યે પાઠ કરવો ॥ અને
જેને ભણતાં આવડતું ન હોય તેમણે આદર-

થકી આ શિક્ષાપત્રીનું શ્રવણ કરવું ॥૨૦૮॥

અને આ શીક્ષાપત્રીને વાંચી સંભળાવે
એવો કોઈ ન હોય ત્યારે તો નીત્ય પ્રત્યે
આ શીક્ષાપત્રીનિ પૂજા કરવી ॥ અને આ
જે અમારી વાણી તે અમારું સ્વરૂપ છે એવી
રીતે પરમ આદર થકી માનવી ॥૨૦૯॥

અને આ જે અમારી શિક્ષાપત્રી તે જે તે
દેવી સંપ્રદાયે કરીને જીકત જે જન હોય
તેને આપવી ॥ અને જે જન આસુરી સંપ્રદાય
કરીને જીકત હોય તેને તો ક્યારેય ન
આપવી ॥૨૧૦॥

સંવત ૧૮૮૨ અઢાર બાસીના માહાસુદી
પંચમીને દીવસે આ શીક્ષીપત્રી અમે લખી
છે તે પરમ કલ્યાણકારી છે ॥૨૧૧॥

અને પોતાના આશ્રીત જે ભક્તજન તેમની
જે સમગ્ર પીડા તેના નાશના કરનારા એવાને
ધર્મે સંહીત જે ભક્તી તેની રક્ષાના કર

નારા એવા ॥ ને પોતાના લઠતજનને
મનવાં છીત સુખના આપનારા એવા જે શ્રી
કૃષ્ણ લગવાન તે જે તે અમારા સમગ્ર
મંગળને વિસ્તારે ॥૨૧૨॥

ધૃતી શ્રી સહજનંદ સ્વામી શીબ્ય નીત્યાનંદ
મુની લીખીતા શિક્ષાપત્રી ટીકા સમાપ્ત ॥

શ્રી સ્વામીનારાયણ સત્ય છે.

મંગળ મૂર્તિ મહાપ્રભુ છળ નૌતમ
ઘનશ્યામ ॥ સુંદર લક્ષિત ધર્મ સુત, નિગમ
રટત જહિ નામ ॥૧॥ એહિ છળિ મેરે
અંતરે ખસો નિરંતર આય ॥ આજસ તમ
અજ્ઞાનતા જહિ પદચિંત તજય, ॥૨॥ ઠામા
દિક શત્રુ કહે, અધર્મવંસ અપાર ॥ તેહિ ખ-
સટાસન પ્રગટ લએ, ઠજિમાંહી ધર્મ કુમાર ૩

અથ પ્રાર્થનામાળા ત્રિપ્યતે.

હું જે તે શ્રીસ્વામિનારાયણને નમસ્કાર

કરું છું તે કેવા છે તો સર્વ થકી અતિશે પર
 એવું જે પોતાનું અક્ષર ધામ તેને વિશે
 બ્રહ્મરૂપ એવાં જે પોતાના ભક્ત જન તેમણે
 સેવ્યાં છે ચરણ જુગલ તે જનાં છે અને વળી
 કેવા છે તો વેદાંત જે ઉપનિષદ તથા વ્યાસ
 સૂત્ર તેણે કરીને બહુ પ્રકારે જાણવા જોગ્ય
 છે સ્વરૂપ જેનું એવા છે અને પ્રભુ કેતાં
 અતિશે સમર્થ છે અને વળી કેવા છે તો
 અનેક કોટી એવા જે બ્રહ્માંડ તેની જે ઉત્પત્તિ
 સ્થિતિને પ્રલય તેના કરનારા જે પુરૂષને પ્રકૃ-
 તિ તેના નિયંતા છે અનેક કરણના સાગર છાયા

અને ભક્તિ ધર્મના પુત્રને ઇશ્વરના પણ
 ઇશ્વર એવા જે તે શ્રીસ્વામીનારાયણ તેને આ
 શયાં એવા જે ભક્તજન તેમને તે સ્વામી થકી
 જે દિવસ દિવસ પ્રત્યે પ્રાર્થના કરવા જોગ્ય
 કેતાં માંગવાનું છે તેનું તે હરિ ભક્તને સુર
 કરીને જ્ઞાન થાય તેને અર્થે હું જે તે તેને

ખું છું ॥૨૦॥ હે શ્રીહરે સર્વ નિશ્ચય થકી
 ઉત્તમ એવો જે તમારા સ્વરૂપનો નિર્વોંકલપ
 નિશ્ચય તે મુને આપો ॥૩૦॥ હે પ્રભો હે
 સ્વામિનુ હે સુખના સાગર તમારી મૂર્તિના
 સંબંધ થકી થયું જે સુખ તે સર્વ સુખથી
 ઉત્તમ છે તેજ સુખ મુને આપો પણ તે
 વિના ખીજું જે સુખ તે કયારેય પણ આપશે
 નહિ ॥૪૦॥ હે હરે એક તમારા આકાર
 વિના ખીજ જે આ લોકને વિષે માયામાંથી
 ઉત્પન્ન થયા એવા આકાર માત્ર તે અતિ
 તુચ્છ થઈ જાયો તથા અતિશે દુઃખ રૂપ
 થઈ જાયો ॥૫૦॥ હે ભક્તિ ધર્મના પુત્ર
 એવા હરિ કૃષ્ણ તમારા મહાત્મ જ્ઞાને જુક્ત
 એવીજ તમારી એકાંતિક ભક્તિ તે સર્વ થકી
 તેત્તમ છે તે ભક્તિ તમે મુને આપો ॥૬૦॥ અને
 કામ લોભ સ્વાદ્દ સ્નેહમાન ને ક્રોધ એ આદિક
 જે દોષ તે રૂપ જે અધર્મનો સર્ગ તે એ

તમારી એકાંતિક ભક્તિને વિષે મોટો અંતરાય
રૂપ છે કેતાં મોટા વિઘ્નનો કરનારો છે તે અ
ધર્મના સર્ગ થકી તમે મારી રક્ષા કરો ॥૭૥॥

અને જ્ઞાન વૈરાગ્ય વિવેક બ્રહ્મચર્ય અહિં-
સાને શ્રદ્ધાએ આદિક જે રૂડા ગુણ તે રૂપ
જે ધર્મનો સર્ગ એ તમારી એકાંતિક ભક્તિ-
ને વિષે મોહોટો સહાય રૂપ છે કેતાં અતિશે
સહાયનો કરનારો છે તે ધર્મના સર્ગને વિષે
મુને અતિશે દૃઢ સ્થિતિ દેજ્યો ॥૮૥॥ હે
સ્વામિનુ તમને બહાલા એવા જે તમારા
એકાંતિક ભક્ત તેમનો જે સમાગમ તે મુને
નિરંતર દેજે તે સમાગમ કેવો છે તેા સર્વ
સંત જને માગ્યો છે ॥૯૥॥ અને આ લોકને
વિષે તમારી હિપાસનાયે રહિત એવા જે
કેવળ બ્રહ્મ જ્ઞાની હોય તથા શક્તિ પંથી
હોય તથા નાસ્તિક હોય તથા કુડા પંથી હોય
તેનો જે સંગ તે જે પ્રકારે મુને ક્યારેય પણ

થાય નહિ તેવી રીત્યે મારી ઉપર તમે કૃપા કરો
 ॥૧૦॥ હેનાથ હે પ્રભો હે સ્વામિનુ મુને જે
 તમારું ભક્તપણું છે તેને વિષે કોઈ દોષ તે
 કોઈ રીત્યે કયારેય પણ ખાંધી રહેવા દેશોમાં
 કેતાં તમારો ભક્ત એવો જે હું તે મારે વિષે
 કોઈ દોષ રહી જાય નહિ એવી કૃપા કરજો
 ॥૧૧॥ હે સ્વામિનુ તમેને તમારા જે ભક્ત
 તેનો જે દોષ તે કયારે પણ થાય નહિ એ હું
 તમ પાસે માગુ છું તે આપો ॥૧૨॥ અને
 તમારા ચરણ કમલની સેવાની જે ઇચ્છા તે
 વિના બિજા કોઈ પદાર્થની વાસના ખાંધી રહી
 જાય નહિ એવી રીત્યે મારી ઉપર તમે કૃપા
 કરો ॥ કેતાં એક તમારા ચરણ કમલની
 સેવાનીજ ઇચ્છા રહે પણ બીજા કોઈ પદાર્થની
 વાસના ન રહે એવી કૃપા કરો ॥૧૩॥ અને
 સ્થુલ સૂક્ષ્મને કારણ એ જે મારા ત્રણ દેહ
 તેને વિષે અંડબુદ્ધિ ધાસોમાં કેતાં એ દેહ હું

ધુ એમ માનશેમાં ॥ અને તે દેહ સંબંધી
 પદાર્થ માં તથા દેહના સંબંધિ જન તેમને
 વિષે મમતા થાશેમાં કેતાં એ મારા છે એમ
 મનાસોમાં ॥ અને તે અહિં બુદ્ધિને મમતા
 તે તમારા એકાંતિક ભક્ત એવા જ સાધુ તે
 મને વિષે સર્વ પ્રકારે થાજ્યો ॥૧૪॥ હે
 પ્રભો બ્રહ્મરૂપ કેતાં બ્રહ્મ સાથે એકત્વ ભાવને
 પામ્યો એવો મારો જીવાત્મા તેણે કરીને કેતાં
 તે બ્રહ્મરૂપ થીને પર બ્રહ્મ એવા જ તમે તે
 તમારે વિષે મારે સર્વ થકી અંધક એવો
 સ્નેહ થાજ્યો તે તમે કેવા છો તો સદા પો-
 તાના અક્ષર ધામ ને વિષે વિરાજમાનછોને
 ધર્મ દેવના પુત્ર છો ॥ ૧૫ ॥ અને તમારા
 દાસનો દાસ એવો જ હું તે મુને તમારા
 સમીપને વિષે રાખીને નિરંતર તમારું દર્શન
 ઘો તે તમારું દર્શન કેવું છે તો તમારા
 જ એકાંતિક ભક્ત તેમણે નિરંતર અતિશે

પ્રિયપણે કરીને ઇછયું તે દર્શન મુને આપો
 ॥૧૬॥ હે ભક્તિ ધર્મના પુત્ર હે ભક્ત વત્સલ
 હે હરે તમારી સ્તુતિ કરીને તમને નમસ્કાર
 કરીને તમારી પાસે મે માગ્યા એવા જે આ
 સર્વ ગુણ તે મુને દયા કદીને આપો ॥૧૭॥
 અને શ્રી ભક્તિ ધર્મના પુત્ર એવા જે શ્રી
 હરી તેના જે ભક્ત તેમને દિવસ દિવસ પ્રત્યે
 શ્રી હરિની પૂજા કરીને તેમની પાસે આજે
 કયું તેજ માગવું પણ ખીજું માગવું નહિ ॥
 અને પ્રમાદ જે અસાવધાનપણું કરતાં કરવાનું
 ન કરવુંને ન કરવાનું કરવું એવું ગાદલપણું
 તેનો ત્યાગ કરીને જે પ્રકારે એવા ગુણ
 પોતામાં આવે તેવી રીત્યે વરતવાનું જતન
 અતિસે આદરે કરીને કરવું પણ કેવલ એમ
 માગીને આળસુ થૈને ખેસિ* રહેવું નહિ ॥
 અને એવા ગુણ પોતામાં જેવી રીત્યે આવે
 એવા સાધનમાં સાવધાન થૈને વરતવું ॥૧૮॥

ધતિ એવી રીત્યે શુકાનંદ મુનિયે રચી જે આ
શ્રીહરિનિ પ્રાર્થના માલા તે સંપૂર્ણ થઇ ॥

અથ શ્રી યોગાનંદ મુનિવિરચિત શ્રી સહ
જનંદ સ્વામિ પ્રાર્થનાપદ્ધિ લિખ્યતે ॥ જ
લંધર સુંદર મહન મનોહર હૃદય તમો હર
કૃષ્ણહરે ॥ વૃષકુલ ભૂપણ લલિત વિદૂષણ દિવ્ય
વિભુષણ દિવ્યગતે ॥ જય જય જય કર દીન
દયા કર જગતિ દિવાકર દિવ્યપતે ॥ ૧ ॥
નિજ જન રંજન ભવ ભય ભંજન ભુવન નિ-
રંજન ભક્ત રતે ॥ મુનિ જન મંડન વિષય
વિખંડન ખલજન દંડન દંડવિદે ॥ જય જય
॥૨॥ અસુર નિકંદન સુર વૃષનંદન અર્ચીત
અંદન મુક્ત મુને ॥ ભવજલ તારણ દોષ નિ-
વારણ મંગલ કારણ મુક્તિ પતે ॥ જય જય
॥૩॥ સરસિજ લોચન જેનિ મૃતિમોચનરવિ
શશિ રોચન રાજિગતે ॥ અસુર વિમોહન
સુર સુખ દોહન વારણ રોહણ શીઘ્રતે ॥

જય જય ॥૪॥ નિજ હિત શાસન શાપનિ
 વાસન હય ગુરુડાસન સાદિ વૃતે ॥ દુર્ગ પુરા
 સન ભકતે નિવાસન ભૂજિત કુવાસન ભકત-
 રતે જય જય ॥૫॥ રચિત નિજવન ભકિત
 વિભાવન પંડિત સુપાવન પુણ્યપતે ॥ શંકુર
 શંકર પૈરિ ભયંકર ધર્મે ધુરંધર યોગિગ
 તે ॥ જય જય ॥૬॥ ખંડિત ચંડ પંડિત મંડ
 જિત પાપંડં દંડભટમ્ ॥ કંપિત દાસં વૃષ
 ક્ષણપાલં વર વનમાલ પીત પટમ્ ॥ જય જય
 ॥૭॥ શ્રિત સુખ કંદંબોધિત મંદં સહજન
 નંદં ત્વાહં ભજે ॥ કુરુતવ દાસ ચરણ વિના
 સંત્યકત કુવા સંયોગ મુનિમ્ ॥ જય જય ॥
 ॥૮॥ ઇતિ શ્રીયોગાનંદ મુનિ વિરચિત શ્રી
 સહજનંદ સ્વામિ પ્રાર્થનાદ્યપદી સમાપ્ત ॥

સંવત ૧૮૭૬ના માગસર સુદી છઠને
 દીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મધે દાદા
 આચરના દરબારમાં રાત્રીને સમે વીરાજમાન

હતા અને સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતાં
 અને પોતાના મુખારવીંદની આગળ મુની
 તથા દેશ દેશના હરીભક્તની સભા ભરાઈને
 બેઠી હતી. પછી શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે
 જેને ભગવાનની મુર્તિ અંતરમાં અખંડ
 દેખાતી હોય તેણે પણ ભગવાનને જે જે
 અવતારે કરીને જેજે સ્થાનકને વિશે જેજે
 લીલા કરી હોય તે સંભારી રાખવી. ને બ્રહ્મ-
 ચારી તથા સાધુ તથા સતસંગી તેની સાથે
 હેત રાખવું ને એ સર્વેને સંભારી રાખવા.
 તે સા સાફ જે કદાપી દેહ મુક્યા સમે ભગ-
 વાનની મુર્તિને ભુલી જવાય તોપણ ભગવાને
 જે જે સ્થાનકને વિષે લીલા કરી હોય તે
 જે સાંભરી આવે અથવા સતસંગી સાંભરી
 આવે અથવા બ્રહ્મચારી ને સાધુ સાંભરી આવે
 તો તેને જોગે કરીને ભગવાનની મુરતી પણ
 સાંભરી આવે ને તે જીવ મોટી પદવીને પામે

ને તેનું ઘણું રૂં થાય. માટે અમે મોટા મોટા વિશ્નુયાગ કરીએ છીએ. તથા જન્મા-
 દમી ને એકાદશી આદીક વ્રતના વરસો
 વરસ ઉછવ કરીએ છીએ, ને તેમાં બ્રહ્મચારી
 સાધુ ને સત્સંગીને ભેળા કરીએ છીએ. અને
 જે કોઈ પાપી જીવ હોય ને તેને પણ જે
 એમની અંતકાળે સ્મૃતિ થઈ આવે, તો
 તેને ભગવાનના ધામની પ્રાપ્તિ થાય. ઈતી
 વચનામૃતં.

સંવત ૧૮૬૭ના માગસર સુદી ૮ અષ્ટ-
 મીને દીવસ શ્રીજીમહારાજ શ્રી ગઢડા મધે દા-
 દા ખાચરના દરબારમાં વિરાજમાન હતા
 અને સરવે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતાં અને
 પોતાના મુખારવિંદની આગળ પરમહંસ
 તથા દેશ દેશના હરી ભક્તની સલા ભરાઈને
 બેઠી હતી, પછે શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે
 રાધીકાજીએ સહીત એવા જે શ્રી કૃષ્ણ

ભગવાન તેનું ધ્યાન કરવું. અને તે ધ્યાન કરતે થકે મુર્તિ હૃદયને વિશે ન દેખાયતોયે પણ ધ્યાન કરવું. પણ કાયર થઇને તે ધ્યાનને મુકી દેવું નહીં, એવી રીતના જે આશ્વહવાળા છે તેની ઉપર ભગવાનની મોટી કૃપા થાય છે ને તેની ભક્તીએ કરીને ભગવાન એને વશ થઇ જાય છે. ઇતી વચનામૃતં.

સંવત ૧૮૭૨ ના માગસર સુદી ૧૧ એકાદશીને દીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મધ્યે દાદા ખાચરના દરબારમાં વીરાજમાન હતા અને સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતાં ને પોતાના મુખાર્વિંદની આગળ સાધુ તથા દેશ દેશના હરીભક્તની સભા ભરાઇને બેઠી હતી. પછી શ્રીજી મહારાજ ખોલ્યા જે ઇંદ્રીઓની જે કીયા છે તેને જો શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન ને તેના ભક્તની સેવાને વિશે રાખે તો અંતઃકરણ શુદ્ધ થાય છે. ને અનંતકાળ-

ના જે પાપ જીવને વળગ્યાં છે તેનો નાશ થઈ જાય છે. અને જે ઈંદ્રીઓની વૃત્તિઓને સ્ત્રીચાદીકના વિષયમાં પ્રવર્તાવે છે તો એનું અંતઃકરણ ભ્રષ્ટ થાય છે. અને કલ્યાણના માર્ગથી પડી જવાય છે. માટે શાસ્ત્રમાં જે રીતે વીષય ભોગવ્યાનું કહ્યું છે તેવી રીતે નિયમમાં રહીને વિશય ભોગવવા, પણ શાસ્ત્રની મર્યાદાને ઉલ્લંઘન કરીને ભોગવવા નહીં. અને સાધુનો સંગ રાખવો ને કુસંગનો ત્યાગ કરવો. અને જ્યારે એ કુસંગનો ત્યાગ કરી ને સત્સંગ કરે છે ત્યારે એને દેહને વિશે અહંબુદ્ધિ છે તે નિવૃત્તી પામે છે. અને દેહના સંબંધને વિશે જે મહત્ત્વ બુદ્ધિ છે તે નિવૃત્તી પામે છે ને ભગવાનને વિશે અસાધારણ પ્રીતી થાય છે. ને તે ભગવાન વિના અન્યને વિશે વૈરાગ્ય થાય છે. ઇતી વચનામૃતં.

સંવત ૧૮૭૬ના માગસર સુદી ૧૨ દ્વાદ-

શીને દીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મધ્યે
 દાદા ખાચરના દરબારમાં વિરાજમાન હતા
 અને સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતાં. ને
 પોતાના મુખારવીંદની આગળ મુની તથા
 દેશ દેશના હરી ભક્તની સભા ભરાઈને બેઠી
 હતી. પછી શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે
 શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનનો પ્રત્યક્ષપણે નિશ્ચે કર્યો
 હોય ને તેની ભક્તી કરતો હોય ને તેના
 દર્શણ કરતો હોય તોપણ જે પોતાને પૂરણ
 કામ ન માને ને અંતઃકરણમાં નુન્યતા વરતે
 જે ગોલોક વૈકુંઠાદીક ધામને વિશે જે આ ને
 આ ભગવાનનું તેજોમય રૂપ છે તે મુને જ્યાં
 સુધી દેખાણું નથી ત્યાં સુધી માફ પરીપૂર્ણ
 કલ્યાણ થયું નથી. એવું જોને અજ્ઞાન હોય
 તેના મુખથકી ભગવાનની વાત પણ ન સાં-
 ભળી. અને જે પ્રત્યક્ષ ભગવાનને વિષે દ્રઢ
 નિષ્ઠા રાખે છે ને તેણે દર્શને કરીનેજ પોતાને

પરીપૂર્ણ માને છે ને ખીજું કાંઈ નથી
 ઇછતો તેને તો ભગવાન પોતેજ બળાત્કારે
 પોતાના ધામને વિશે જ પોતાના ઐશ્વર્ય
 છે ને પોતાની મૂર્તિ છે તેને દેખાડે છે. માટે
 જને ભગવાનને વિશે અનન્ય નિષ્ઠા હોય
 તેણે પ્રત્યક્ષ ભગવાન વિના ખીજું કાંઈ ઇછવું
 નહીં. ઈતી વચનામૃતં.

સંવત ૧૮૭૬ના માગસર સુદી ૧૪ ચૈત્ર-
 સને દીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મઠ્યે
 દાદા ખાચરના દરબારમાં વિરાજમાન હતા.
 અને સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતા અને
 પોતાના મુખાવિંદની આગળ મુની તથા
 દેશ દેશના હરીભક્તની સભા ભરાઈને બેઠી
 હતી. પછી શ્રીજી મહારાજે એમ વાર્તા કરી
 જ એક દ્રવ્યાદીકનો લોભ તથા સ્ત્રીને વિશે
 બેઠા ઉઠ્યાની વાસના તથારસે કરીને જીંઘ્યાની
 આશકતી તથા દેહાભીમાન તથા કુસંગીમાં

હેત રહી જાય તથા સંબંધીમાં હેત હોય,
 એ છોવાના જને હોય તેને કોઈ દીવસ
 જીવતે ને મરીને પણ સુખ તો ક્યારેય થાયજ
 નહીં. માટે જને સુખ ધણું હોય તેણે
 એવા સ્વભાવ હોય તેને ટાળવા, ને નિવૃત્તીપર
 થાવું ને ખરોખરીયાની શોખત ન રાખવી ને
 દેવાલીમાને રહીત ને વૈરાગ્યે જુકત ને ભગ-
 વાનનું અદ્ય વચન હોય ને તેમાં ફેર પડે
 તો મહત વચનમાં ફેર પડ્યો હોય તેમ
 માનતો હોય એવા જ ભગવદ્ભક્ત મોટા
 સાધુ તે સંગાથે પોતાના જીવને જડી દેવો ને
 તેના વચનમાં મન ક્રમ વચને વર્તવું ને
 વિશયના સંબંધથી છોટેજ રેહેવું પણ એનો
 સંબંધ પોતાના નિયમનો ત્યાગ કરીને થાવા
 કેવો નહીં. ને જો વિશયનો સંબંધ કરવા
 માટે તો એનો ઠા રહેજ નહીં એ સીક્ષાંત
 પાતી છે. ઇતી વચનામૃતં.

સંવત ૧૮૭૬ના માગસરે વહી ૪ ચોથને
 ક્રીવસ શ્રીજી મહારાજ શ્રી ગઢડા મધે દાદા
 ખાચરના દરબારમાં વીરાજમાન હતા અને
 સર્વે શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કર્યા હતા ને પોતાના
 મુખારવીંદની આગળ સાધુ તથા દેશ દેશના
 હરીભક્તની સભા ભરાઈને બેઠી હતી. પછી
 શ્રીજી મહારાજે વાર્તા કરી જે જે ભગવા-
 નના ભક્તને સત અસતનો વીવેક હોય તે
 તે જે જે અવગુણ પોતામાં હોય તેને
 જાણે, ને વિચારીને તેના ત્યાગ કરી દે,
 અને સંતમાં અથવા કોઈ સત્સંગીમાં કાંઈક
 અવગુણ પોતાને ભાસતો હોય તે તેને
 ત્યાગ કરી દે ને તેના જે ગુણ તેનું
 ગ્રહણ કરે અને પરમેશ્વરને વિશે તે તેને
 કોઈ અવગુણ ભાસેજ નહીં અને ભગવા-
 ને સંત તે જે જે વચન કહે તેને પરમ સત્ય
 કરીને માને પણ તે વચનને વિશે શરૂ

કરે નહીં. અને સંત કહે જ તું દેહ, ઈંદ્રી,
 મન, પ્રાણથી જુદો છે ને એનો જાણનારો
 છે ને એ દેહાદીક સર્વે અસત્ય છે એમ
 વચન કહે તેને સત્ય માનીને તે સર્વથા
 જુદો આત્મારૂપે વર્તે પણ મનના ઘાટ ભેળે
 લળી જાય નહીં, અને જોણે કરીને પોતાને
 અંધન થાય ને પોતાના એકાંતિક ધર્મમ
 ખોટ આવે એવા જ પદાર્થ તથા કુસંગ તેને
 આળખીને તેથી છોટેજ રહે ને તેના અંધ
 નમાં આવે નહીં અને સવળો વિચાર હો
 તેને ગ્રહણ કરે ને અવળો વિચાર હો
 તેનો ત્યાગ કરે. એવી રીતે જ વરતત
 હોય ત્યારે જાણીયે જ તેને વિવેક ઇ
 ધતી વચનામૃતં.

છપાય છે !

છપાય છે !

નિત્ય નિયમ

-૦૦૦-૦૦૦-

જેમાં, કીર્તનો, આરતીઓ, હંદો,
વચનામૃત, તેમજ શીક્ષાપત્રીના અર્થ
બીજેરનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

કર્મિત રૂા. ૦-૮-૦ (આઠ આના

મગનલાલ વનમાળીદાસ
માલેક-દેશી મિત્ર પ્રેસ
સુરત.

